

Heidi Määttä

LUONNONKOSMETIIKKA MARKKINOILLE

Ohjeistusta aloittelevan toimijan tarpeisiin

LUONNONKOSMETIIKKA MARKKINOILLE

Ohjeistusta aloittelevan toimijan tarpeisiin

Heidi Määttä
Opinnäytetyö
Kevät 2016
Puutarhatalouden koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Puutarhatalouden koulutusohjelma

Tekijä: Heidi Määttä

Opinnäytetyön nimi: Luonnonkosmetiikkaa markkinoille Ohjeistusta aloittelevan toimijan tarpeisiin

Työn ohjaaja: Kaisu Sipola

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2016

Sivumäärä: 68 + 3 liitesivua

Ihmisten eettisen ja ekologisen tietoisuuden lisääntyminen selittää kiinnostusta luonnonkosmetiikkaa ja luonnontuotteisiin pohjautuvia hyvinvointituotteita kohtaan. Suomalaisessa kosmetiikassa perinteisesti hyödynnettyjä kotimaisia luonnon raaka-aineita ovat mm. villiyrtilä, pihka, terva ja turve. Luonnonkosmetiikka ei ole enää pienen erityisryhmän tuote, vaan se on saavuttanut yleisesti hyväksytyt aseman kosmetiikkamarkkinoilla tavanomaisen kosmetiikan rinnalla. Tämä on tuonut uusia toimijoita alalle, ja moni alan harrastaja haluaisi myös jalostaa tuotteitaan myytäväksi saakka.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on antaa ohjeistusta aloittelevan luonnonkosmetiikan valmistajan tarpeisiin ja tarkoituksena on perehtyä käsitteeseen luonnonkosmetiikka, sen erityispiirteisiin sekä sen valmistukseen siitä näkökulmasta, mitä lainsäädännössä vaaditaan markkinoille asetettavalta kosmetiikalta.

Kaikkea kosmetiikkaa Euroopan Unionissa säätelee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, joka on Suomessa täytäntöön pantu lailla kosmeettisista valmisteista 2013/492. Kosmeettisten tuotteiden turvallisuutta markkinoilla Suomessa valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Keskeisenä asiana kosmetiikkatuotteita saatettaessa markkinoille on, että niitä tulee olla turvallista käyttää.

Opinnäytetyössä perehdytään myös kosmeettisten ainesosien kansainväliseen nimistöön. Nimistöä tulee käyttää ilmoitettaessa kosmeettisten valmisteiden ainesosia, tai sen puuttuessa käytetään ainesosan erityistä tunnistetta tai yleistä nimeä. Nimistöä hyödynnetään mm. Euroopan komission ylläpitämän kosmeettisten ainesosien tietokannan käyttöön. Se on sähköinen tietokanta, josta löytyy tietoa kosmetiikan ainesosista ja niihin liittyvistä mahdollisista rajoituksista.

Kasvien ja kasveista saatujen jalosteiden käytössä kosmeettisissa valmisteissa tulee myös tunnistaa niiden hyvää tekevien ominaisuuksien lisäksi mahdolliset haittavaikutukset. Markkinoinnissa esitettyjen väittämien on oltava totuudenmukaisia ja markkinoitavaan tuotteeseen ei saa yhdistää vaikutuksia tai ominaisuuksia, joita sillä ei ole.

Lainsäädännön vaatimukset koetaan usein haastavaksi luonnon raaka-aineita kosmeettisissa valmisteissa ja hyvinvointipalveluissa hyödyntävien pienyrittäjien keskuudessa. Kehitysehdotuksena voisi olla yhteistyön lisääntyminen pienten toimijoiden kesken sekä alan toimijoita helpottava organisaatio, josta saisi neuvontaa, koulutusta sekä alan erityispiirteisiin keskittyvää asiantuntija-apua esimerkiksi verkkopalvelun muodossa.

Asiasanat: luonnontuotteet, kosmeettiset tuotteet, lainsäädäntö, luonnonkasvit

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Horticulture

Author: Heidi Määttä

Title of thesis: Market entry of Natural Cosmetics Guidelines for beginners

Supervisor: Kaisu Sipola

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2016 Number of pages: 68+3

Rise of ethical and ecological awareness is a key factor in consumers' increasing interest in natural cosmetics, as well as well-being products based on natural raw materials. Wild herbs and natural ingredients such as tar, peat and spruce resin are commonly utilized in traditional Finnish cosmetic products. Natural cosmetic is no longer a specialty product of a small target group. It has instead achieved a wider acceptance and stronger position inside the cosmetics market, alongside conventional cosmetic products. The rise of natural cosmetic into the mainstream has also introduced a number of new producers and participants into the market - many of whom are aspiring to develop products for consumer sales.

The purpose of this thesis is to examine the concept of natural cosmetics, along with its particular characteristics, and to assess the legislative demands for new cosmetic products entering the market. The aim of the thesis is to draw up guidelines for beginners in the field.

All cosmetics marketed in the European Union must comply with Regulation (EC) of the European Parliament and of the Council No 1223/2009 on cosmetic products. This has been implemented in Finland by law 2013/492 on cosmetic products. Safety of cosmetic products in the Finnish market is monitored by Safety and Chemicals Agency (Tukes). The key demand for cosmetic products placed on the market is that they are safe in use.

The thesis also focuses on the use of Cosmetic Ingredients database maintained by the European Commission. It is an electronic service for identification of cosmetics ingredients, as well as the examination of individual ingredients' properties. Any possible restrictions or prohibitions on use of specific ingredients are also registered in this database. Ingredients of cosmetic products are required to be labelled by International Nomenclature of Cosmetic Ingredients.

In addition to their beneficial properties, also the possible adverse effects of ingredients derived from natural products and plants have to be recognized. The general presentation of the cosmetic product or individual claims made for the product shall not be based on false or irrelevant information.

Requirements of the law are often perceived as a challenge among micro-entrepreneurs who make use of natural raw materials in cosmetics and well-being services. One solution to address these challenges could be increased co-operation among small operators. Also the formation of an organization for the purpose of advising, training and providing expert assistance to the sector is advisable. This could be offered for example in the form of a web based service.

Keywords: natural products, cosmetic products, legislation, wild plants

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 TIEDONHAKU	10
3 KOSMETIIKAN MÄÄRITTELY	11
3.1 Luonnonkosmetiikka verrattuna tavanomaiseen kosmetiikkaan	12
3.2 Luonnonkosmetiikan ja luonnosta saatavien hyvinvointituotteiden historiaa ja nykypäivää	14
3.3 Luonnonkosmetiikan sertifiointi	17
3.3.1 Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus	20
3.3.2 Kielletyt aineet luonnonkosmetiikassa	21
3.3.3 Kosmetiikkatuotteiden ainesosalistoja kuluttajan kannalta	22
4 LAINSÄÄDÄNTÖ	26
4.1 Tärkeimmät lainsäädäntöön perustuvat veloitteet kosmetiikkaa valmistettaessa ja markkinoille saatettaessa	27
4.2 Turvallisuusarviointi	28
4.3 Kosmetiikkavalmisteiden ilmoitusportaali CPNP (Cosmetic Product Notification Portal)	31
4.4 Pakkausmerkinnät	32
4.5 Kosmetiikka-asetuksen liitteet	34
4.6 Hyvät tuotantotavat ja ISO 22716:2007 – standardi	35
4.7 Lainsäädäntö ja omavalmisteet	35
5 LUONNONKOSMETIIKAN JA LUONNOSTA SAATAVIEN RAAKA-AINEIDEN ERITYISPIIRTEITÄ LIITTYEN TUOTETURVALLISUUTEEN JA VALMISTUKSEEN	37
5.1 Eteeriset öljyt	37
5.2 Allergeenit	39
5.3 Käyttöturvallisuustiedote	41
6 KOSMEETTISTEN AINESOSIEN TIETOKANTA (CosIng) JA AINESOSIEN NIMISTÖ	43
7 KOSMETIIKAN MARKKINOINTI JA MARKKINOINTIVÄITÄMÄT	51
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	55
9 POHDINTA	59

LÄHTEET.....	62
LIITE 1	69

1 JOHDANTO

Kosmeettiset valmisteet ovat osa nykyihmisen arkea. Hammastahna, shampoo ja saippua kuuluvat monen päivittäisiin kosmetiikkatuotteisiin. Kosmetiikka voi puhdistaa, kosteuttaa, antaa suojaa ja muuttaa tuoksua tai piristää ja antaa mielihyvää. Kosmetiikalla ei saa olla lääkkeellisiä vaikutuksia eikä se saa asettaa kuluttajalle epärealistisia toiveita.

Kosmeettisissa valmisteissa käytetään luonnollista alkuperää olevia ainesosia vaihtelevasti yhdistettynä synteettisesti valmistettuihin ainesosiin. Tavanomaisesta kosmetiikasta poiketen luonnonkosmetiikassa on kiinnitetty erityistä huomiota niiden sisältämien ainesosien luonnolliseen alkuperään sekä siihen, miten tuotteen elinkaari vaikuttaa ihmiseen ja ympäristöön. Yhä lisääntyvä kiinnostus ekologiaa ja ympäristöä vähän kuormittavia vaihtoehtoja kohtaan selittää myös sen, että luonnonkosmetiikka ei ole enää pienen käyttäjäryhmän kulutustuote, vaan se on siirtynyt pienten erikoisliikkeiden hyllyiltä myös suurien tavaratalojen valikoimiin.

Asian ajankohtaisuudesta kertoo myös Työ- ja elinkeinoministeriön sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vuonna 2015 julkaisema luonnontuotealan toimialaraportti, jossa todetaan, että suurin osa viime vuosina luonnontuotealalle perustetuista uusista yrityksistä on nimenomaan hyvinvointi- tai kosmetiikka-alan yrittäjiä. Kiinnostus luonnonkosmetiikkaa kohtaan on kasvanut ja sitä myöten myös kysyntä. Onnistunut tuotteiden "brändäys" on ollut yhtenä menestystekijänä pienimilläkin yrityksillä. (Ristioja 2015, 3, 53.)

Suurin osa Suomessa myytävästä luonnonkosmetiikasta on muualta kuin Suomesta, ja suomalaiset toimijat tällä alalla ovat vielä suhteellisen pieniä. Potentiaalia voisi olla enempäänkin. Suomen puhdas luonto ja sen antimet olisivat erinomainen markkinointivaltti. Suomalaisissa kosmetiikan tuotesarjoissa näkee käytettävän paljon muun muassa kotoisten marjojemme siemenöljyjä, villyrteistä tehtyjä uutoksia, puun sivutuotteena saatua pihkaa ja tervaa sekä soistamme nostettua hoitoturvetta. Luontoperäiset hoidot, luontoelämykset ja kaikenlaiset luonnontuotteista valmistetut tuotteet herättävät yhä enemmän kiinnostusta ja Suomen luonnon tarjoamat antimet ovat mahdollisuus monen alan yrittäjälle.

"Myös luomuluonnontuotteille on maailmalla kysyntää: Suomessa onkin Euroopan suurin, 9 miljoonan hehtaarin luomukeruualue. Uudet tuoteinnovaatiot ja uusimman tutkimustiedon

kaupallistaminen ovat alan tulevaisuuden haasteita. Paikallisten luonnontuotealan yrittäjien olisi mahdollista kasvattaa liiketoimintaansa tekemällä yhteistyötä matkailu- ja hyvinvointialan yrittäjien kanssa” (Ristioja 2015, 3).

Opinnäytetyön tavoitteena on pyrkiä selventämään käsitettä luonnonkosmetiikka ja perehtyä luonnonkosmetiikan valmistukseen, myyntiin ja markkinointiin etenkin siltä kannalta, mitä lainsäädäntö velvoittaa kosmeettisia tuotteita markkinoille saatettaessa. Opinnäytetyössä pyritään antamaan ohjeistusta aloittelevalle yrittäjälle, jonka tavoitteena on aloittaa tuotteiden valmistus markkinoille.

Keskeisenä asiana kosmeettisia valmisteita markkinoille saatettaessa on sitä koskeva kosmetiikkalainsäädäntö, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, joka on Suomessa täytäntöön pantu lailla kosmeettisista valmisteista 2013/492. Se koskee kaikkia kosmeettisia valmisteita. Asetuksella pyritään varmistamaan kosmeettisten valmisteiden turvallisuuden korkea taso sekä yhdenmukaistamaan kosmeettisille valmisteille asetettuja vaatimuksia.

Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin teettämästä *Luonnonkasvien kosmetiikkakäytön haasteet pienyrittäjän näkökulmasta* – selvityksestä ilmenee, että osa jo alalla olevista toimijoista koki yhtenä merkittävänä haasteena lainsäädännön vaatimukset ja niiden hallitsemisen. Selvityksessä on haastateltu 18 pienyritystä, jotka käyttävät kosmetiikassaan suomalaisia luonnonkasveja. Usean toimijan näkökulmasta nykyinen lainsäädäntö koettiin liian vaativana ja monimutkaisena ja osa toimijoista ei ollut tietoinen kaikista kosmetiikkaa koskevan lainsäädännön velvoitteista. Yhtenä ratkaisuehdotuksena pienyrittäjien toimesta tulisi lainsäädännön sisältämät velvoitteet löytyä yhdestä selkeästä ohjeistuksesta. (Kämäräinen 2015, 36-44.)

Lainsäädännön lisäksi opinnäytetyössä perehdytään Euroopan komission ylläpitämän kosmeettisten ainesosien tietokannan käyttöön, joka on sähköinen palvelu kosmetiikan ainesosien tunnistamiseen, niiden ominaisuuksien tarkasteluun sekä mahdollisten käyttörajoitusten tai kieltojen olemassa oloon. Kosmetiikan ainesosille on määritelty oma kansainvälinen nimistö, niin sanottu INCI-nimi (International Nomenclature of Cosmetic Ingredients). Kansainvälinen nimikkeistö auttaa tunnistamaan valmisteessa käytetyt aineet missä päin Eurooppaa tahansa.

Luonnon raaka-aineita käytettäessä kosmeettisissa valmisteissa tulee myös ottaa huomioon niiden mahdolliset haittavaikutukset. Vaikka luonnonaineita pidetään kosmetiikassa yleisesti turvallisin

ja allergiaa aiheuttamattomina, näin ei aina ole. Ne saattavat sisältää esimerkiksi yleisesti tunnettuja allergeeneja, ja kosmetiikan valmistajan on huomioitava tämä saattaessaan kosmeettisia valmisteita markkinoille.

Kosmetiikan markkinointi on viestintää yritysten ja kuluttajan välillä. Markkinoitavaan tuotteeseen ei saa yhdistää vaikutuksia tai ominaisuuksia, joita sillä ei ole. Mainonta ei saa olla harhaanjohtavaa ja kuluttajan tulee saada ostopäätöksensä kannalta olennaista tietoa. Opinnäytetyössä käydään hieman myös läpi kosmetiikkamainonnan pelisääntöjä.

Aihe on laaja ja sitä on rajattu joidenkin aihealueiden kohdalla. Osa tarpeellisesta tiedosta on tekijänoikeuslain suojaamaa, ja tarkoitettu vain organisaatioiden sisäiseen tai henkilökohtaiseen käyttöön maksua vastaan. Esimerkiksi tuotantotiloihin liittyvät vaatimukset käsitellään suppeasti.

Luonnonkasvien kosmetiikkakäytön haasteet pienyrittäjän näkökulmasta – selvityksestä ilmenee, että viranomaisten vaatimukset erillisistä tuotantotiloista ja niihin liittyvistä vaatimuksista koettiin haasteellisina. Pienimuotoisesti kosmetiikkaa valmistavia yrityksiä helpottaisi se, ettei valmistukseen tarvitsisi erillisiä tuotantotiloja. Myös kosmeettiselle valmisteelle laadittava turvallisuusselvitys koettiin monen pienyrittäjän toimesta haasteelliseksi. Useiden ulkopuolisten tahojen käyttö ja selvitysten kalleus nähtiin toimintaa vaikeuttavana. Lainsäädännön katsottiin olevan liian tiukka, etenkin jo elintarvikkeiksi hyväksytyjen luonnon raaka-aineiden kohdalla, jotka tulisi myös sallia kosmetiikkakäyttöön ilman eri menettelyä. Turvallisuusselvityksien tekoon kaivattiin neuvontaa ja koulutusta alan asiantuntijoilta. (Kämäräinen 2015, 23-24, 41-42.)

Käsitteillä luonnon raaka-aine tai luonnosta saatava ainesosa yleensä tarkoitetaan tämän opinnäytetyön yhteydessä joko luonnonkasveja, viljeltyjä kasveja ja/tai niistä tehtyjä uutoksia, puusta saatavia sivutuotteita (mm. pihka, mahla) tai luonnollisessa muodossa olevia öljyjä tai vahoja. Niillä voidaan myös tarkoittaa yleisesti luonnonkosmetiikassa sallittuja ainesosia, kuten muutamia luonnollisenkaltaisia säilöntäaineita tai kasviperäisistä ainesosista luonnonkosmetiikassa sallitun menetelmin erotettuja ja jalostettuja ainesosia.

2 TIEDONHAKU

Luonnonkasvien käyttötarkoituksista ja luonnonkosmetiikan valmistuksesta sekä markkinoinnista olen hankkinut tietoa jo aiempien luonnontuotealan opintojeni, kasviharrastukseni sekä luonnonkosmetiikan pienimuotoisen valmistuksen kautta. Lähdemateriaalina opinnäytetyön teossa on siis pohjana oma käytännön kokemus, jota hyödyntämällä oli helpompi hakea aiheeseen liittyvää teoriatietoa. Ajankohtaisin ja tarpeellisin tieto löytyi viranomaissivustoilta kuten Turvallisuus- ja kemikaaliviraston verkkopalvelusta, Suomen ajantasaisesta lainsäädännöstä (Laki kosmeettisista valmisteista 492/2013), Euroopan parlamentin ja neuvoston (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista sekä Euroopan komission kosmetiikka -tietokannoista. Myös kosmetiikka-alan elinkeinopoliittisen toimialajärjestön Teknokemia ry:n sivustojen tiedot toimivat merkittävänä tiedonlähteenä.

Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin julkaisuista luonnontuotteet hyvinvointi -ja kosmetiikka-alalla löytyi paljon ajankohtaista tietoa etenkin kotimaisten luonnonvarojen hyödyntämisestä kosmetiikassa. Pro luonnonkosmetiikka ry, jonka tehtävänä on edistää luonnonkosmetiikan tunnettavuutta kuluttajien ja kauneudenhoidon ammattilaisten keskuudessa, toimi yhtenä lähteenä luonnonkosmetiikan käsitettä määrittäessä.

Ajantasaisin tieto tätä opinnäytetyötä varten löytyi sähköisistä lähteistä, ei niinkään painetuista lähteistä. Kirjallisuuden puolelta löytyi paljon tee-se-itse -oppaita ja kasvien perinnekäyttöön liittyvää tietoa, jotka eivät olleet tarpeen tässä yhteydessä.

3 KOSMETIIKAN MÄÄRITTELY

Kosmeettisella valmisteella tarkoitetaan ainetta tai seosta, joka ulkoisesti käytettynä ihmiskehossa puhdistaa, muuttaa tuoksua, muuttaa ulkonäköä, pitää hyvässä kunnossa, estää hajuhaittoja, suo-
jaa kehon ulkoisia osia kuten ihoa, hiuksia, ihokarvoja, kynsiä, huulia, ulkoisia sukupuolielimiä,
hampaita sekä suun limakalvoja. Kosmeettista valmistetta ei ole tarkoitettu sisäisesti nautittavaksi,
injektoitavaksi, hengitettäväksi tai istutettavaksi ihmiskehoon. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
2015a, viitattu 5.11.2015.) Kosmetiikkaa ovat esimerkiksi shampoot, kosteusvoiteet, hierontaöljyt,
deodorantit, meikit, partavaahdot, huulivoiteet, ihosalvat, turvehauteet, linimentit ja kasvovedet.

Mikäli on epävarmaa, onko valmiste kosmeettinen valmiste, lääke, CE-merkitty terveydenhuollon
laite tai tarvike, tai jopa mahdollisesti biosidivalmiste (mm. desinfiointiaineet, säilöntäaineet, hyön-
teismyrkyt), tulee valmisteelle hakea sille kuuluvaa luokittelua. Tällaisissa rajanvetotuotteissa tuote
arvioidaan, valmisteen ominaisuudet tutkitaan ja vaikutusmekanismeja arvioidaan markkinointiväit-
teisiin ja annostukseen nähden. Tuotteen valmistajaa tai toiminnanharjoittajaa suositellaan varmis-
tamaan tuotteensa luokittelusta ennen tuotteen markkinoille saattamista. (Turvallisuus- ja
kemikaalivirasto 2015b, viitattu 3.11.2015.)

Eri valmistetyyppejä ja niitä arvioivia ja valvovia virastoja ovat:

- Lääkevalmisteiden luokittelu / Fimea (Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus)
- Terveydenhuollon laite tai tarvike / Valvira (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavi-
rasto)
- Biosidivalmisteet /Tukes (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto)
- Kosmetiikka / Tukes (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto)

(Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2015b, viitattu 3.11.2015.)

3.1 Luonnonkosmetiikka verrattuna tavanomaiseen kosmetiikkaan

Tavanomainen kosmetiikka pohjautuu usein synteettisesti valmistettuihin ainesosiin, mutta saattaa myös usein sisältää luonnollista alkuperää olevia ainesosia. Kiistelyn kohteena tavanomaisen kosmetiikan ainesosista ovat viimeaikoina olleet mm. formaldehydin vapauttajat ja mikromuovit, jotka pesuveden mukana huuhtoutuvat vesistöön ja lopulta vesieliöiden ravinnoksi. Väriaineiden, hajusteiden, parabeenien ja monien muiden säilöntäaineiden turvallisuutta ihmiselle ja ympäristölle on kyseenalaistettu. Osalla on todettu olevan haittavaikutuksia, osalla ei ja osasta tutkimukset ovat vielä kesken. Haittavaikutuksia ovat olleet mm. erilaiset ärsytykset ja allergiat, joko havaittuna iholla tai hajusteallergiana sekä ihmiskehon mahdollinen hormonitoiminnan häiriintyminen. (Hako, 28.1.2015.) Mediassa on tullut myös esille tavanomaisessa kosmetiikassa esiintyvä metyyli-isotiatsolinoni, joka toimii säilöntäaineena niin kosmetiikassa kuin kodin puhdistustuotteissa. Metyyli-kloori- ja metyyli-isotiatsolinon aiheuttamat allergiat ovat lisääntyneet. Ne aiheuttavat mm. ihon kutinaa, punoitusta ja hilseilyä. (Helsingin allergia- ja astmayhdistys ry. 2015, viitattu 30.10.2015.)

Edellä mainitulle tavanomaiselle kosmetiikalle on tullut vaihtoehdoksi luonnonkosmetiikka, jonka valmistuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota ainesosien luonnolliseen alkuperään sekä siihen, miten tuotteen elinkaari vaikuttaa ihmiseen ja ympäristöön (Teknokemian yhdistys ry. 2016a, viitattu 3.3.2016). Kuten Kinnunen, Manninen & Peltola (2014) toteavat, luonnonkosmetiikan ja yleensäkin luonnosta saatavien hyvinvointituotteiden suosion nousua selittää ihmisten eettisen ja ekologisen tietoisuuden lisääntyminen. Ihmisiä kiinnostaa puhtaus, aitous ja turvallisuus. Luonto-peräiset hoidot, luontoelämykset ja kaikenlaiset luonnontuotteista valmistetut tuotteet ovat entistä suosittumia. Suomen luonto ja sen tarjoamat antimet ovat mahdollisuus monen alan yrittäjälle. Aidossa luonnonkosmetiikassa ainesosat ovat luonnollisia, mahdollisimman vähän prosessoituja raaka-aineita kuten mm. kasviöljyjä, luonnollisia vahoja ja rasvoja, yrttiuutoksia ja kukkaisvesiä.

Luonnonkosmetiikkakaan ei välttämättä ole allergeeniton tai yliherkkyyksiä aiheuttamaton. Allergia- ja astmayhdistyksen asiantuntija Päivi Kousan (Kuusinen 2011, viitattu 3.3.2015) mukaan luonnonkosmetiikassa on allergikon näkökulmasta katsottuna hyvää moni asia, sillä luonnonkosmetiikka ei sisällä yleisesti allergisoivia säilöntäaineita tai atsovärejä. Luonnonkosmetiikka voi sisältää samoja hajusteita kuin tavanomainenkin kosmetiikka, joten herkimmille nämäkään tuotteet eivät välttämättä sovi.

Yleinen uskomus on, että luonnonkosmetiikka ei sisältäisi lainkaan säilöntäaineita. Erityisesti vettä sisältävät valmisteet eivät kaupan hyllyillä säily kauan käyttökelpoisena ilman säilöntäaineita. Esimerkiksi öljyjä ja vahoja sisältävät tuotteet voivat säilyä pitkäänkin ilman lisättyjä säilöntäaineita, mutta heti kun vettä lisätään mukaan, lyhenee säilyvyysaika merkittävästi bakteerien lisääntymisen myötä. Luonnonkosmetiikan tarpeisiin on otettu käyttöön oma luonnollisten säilöntäaineiden "salittu lista" ja niiden sisältö saattaa hieman vaihdella eri luonnonkosmetiikan sertifioijien kesken. Myös tietyt antioksidantit, kuten E-vitamiini tai jotkut eteeriset öljyt, joissa on antibakteriaalisia ominaisuuksia, voivat pidentää jossain määrin tuotteen säilyvyyttä. (Gilbert 2015, 24.)

Moni tavanomainen kosmetiikkatuote voi sisältää usein myös luonnosta saatavia raaka-aineita luonnollisessa muodossa, tosin yleensä vähemmän kuin luonnonkosmetiikassa. Se, onko kosmeettinen valmiste tavanomaista kosmetiikkaa vai luonnonkosmetiikkaa määräytyy tuotteen kokonaiskoostumuksesta, ei yksittäisestä ainesosasta. Kosmeettisten tuotteiden hajusteet voivat olla peräisin joko suoraan luonnosta (100 % eteerinen öljy) tai laboratorioissa kehitettyjä tuoksukopioita luonnon tuoksumolekyyleistä. Tuoksumolekyylin rakenne voi olla tismalleen sama näissä kahdessa erilaisessa aineessa. (Teknokemian yhdistys ry. 2016a, viitattu 3.3.2016.)

Kosmetiikka- sekä pesu- ja puhdistusainealan elinkeinopoliittisen toimialajärjestön Teknokemian yhdistyksen näkemyksen mukaan, kaikkien kosmetiikan synteettisten ainesosien korvaaminen suoraan luonnosta olevilla raaka-aineilla ei ole mahdollista. Nykyisen kosmetiikan käytön laajuuden vuoksi, raaka-aineita ei välttämättä riittäisi käyttöön kestäväällä tavalla. Osa raaka-aineista saadaan tuoteturvallisuuden kannalta stabiilimmaksi ja puhtaammaksi, kun käytetään synteettisiä menetelmiä luonnollisen raaka-aineen sijaan. Luonnon raaka-aineiden hankkiminen on myös kustannuksiltaan yleisesti kalliimpaa kuin synteettisen valmistaminen. (Teknokemian yhdistys ry. 2016a, viitattu 14.11.2015.)

Luonnon raaka-aineiden tuoteturvallisuuden kannalta puhtaus ja stabiilius ovat tärkeitä tekijöitä markkinoille asetettavalla kosmeettisella valmisteella. Mm. pakkausteknisin keinoin voidaan pidentää kosmeettisen valmisteen säilyvyyttä käyttämällä esimerkiksi ilmattomia pumppupulloja tai tuubeja, jolloin kosmeettinen valmiste ei ole niin altis ulkoapäin tuleville epäpuhtauksille. Markkinoille asetettavaa kosmetiikkaa koskevan lainsäädännön vaatimukset, joiden pääperiaatteita käydään läpi tämän opinnäytetyön ohjeistuksessa, asettavat kosmeettiselle valmisteelle tiukat tuoteturvallisuutta koskevat ehdot.

3.2 Luonnonkosmetiikan ja luonnosta saatavien hyvinvointituotteiden historiaa ja nykypäivää

Suomessa on tehty jo kauan luonnontuotteisiin pohjautuvaa tai niitä osana käyttävää kosmetiikkaa. Pihka, terva ja monet kasveista saatavat uutokset ovat olleet tärkeitä perinteisessä käytössä. Perinnetieto ja tieteelliset tutkimukset kasvien vaikuttavista ainesosista ovat yleisesti käytössä kaikessa kosmetiikassa. Kinnusen, Mannisen ja Peltolan (2014, 36) mukaan ”Kansanperinteellä ja siitä ammennettavalla tiedolla on nykyisin hyödyntämismahdollisuuksia hyvinvointipalveluiden ohella myös erilaisten hoitotuotteiden sekä kosmetiikan valmistuksessa. Kansanperinteessä käytetyt hoitavat yrtit tuovat tuotteisiin asiakkaiden kaipaamia tarinoita ja mielikuvia, joita voi hyödyntää mielikuvamarkkinoinnissa”.

Muun muassa suopayrtin juuresta on tehty sampoota. Ruokalusikallinen raastettua suopayrtin juurta, ruokalusikallinen jotain muuta sopivaa yrttiä ja kolme desilitraa vettä keiteltiin hiljalleen ja jäädytettiin hiuksia peseväksi nesteeksi. Suopayrtin sisältämät saponiinit saivat vesiliuoksen vaahtoamaan ja näin ollen se toimi saippualiuosten tavoin. (Leppälahti 2015, 47.) Kansanperinteisiin pohjautuvista hoitotuotteista mm. iholle levitettävät terva- tai pihkasalvat ovat lähtökohtaisesti kosmetiikkaa, jos niille muuta luokittelua ei ole haettu. Vanha kansa on jo kauan käyttänyt lääkkeenomaisesti esimerkiksi kuusenpihkaa ihovaivoihin, haavoihin, infektoihin, palovammoihin, kynsisieneen ja paiseisiin.

Vaikka luonnon raaka-aineen käytöllä olisikin pitkät perinteet, tarvitaan niiden turvallisuuden varmistamiseksi ja mahdollisten parantavien vaikutuksien todentamiseksi tutkimusta. Edellä mainitun kuusenpihkan tehokkuudesta on saatu tieteellistä näyttöä Arno Sipposen väitöstutkimuksessa, jossa hän selvitti pihkan ja pihkasalvan antimikrobisia ominaisuuksia ja pihkasalvan tehoa, soveltuvuutta ja turvallisuutta haavanhoidossa. Tutkimus osoitti, että pihkasalva on tehokas ja turvallinen hoito ihoaavaissa kuten myös sen, että kuusen pihkasta valmistettu 10 %:nen salva ja tietenkin itse pihka on laajakirjoisesti antimikrobinen ja että haavojen paranemista nopeuttava vaikutus potilastutkimusten perusteella johtuisi myös pihkan positiivisesta vaikutuksesta haavan paranemista ohjaaviin mekanismeihin. Haittavaikutuksia pihkan käytöstä ei potilaskokeissa ole havaittu. Pihka on käyttökelpoista myös kauneudenhoitotarkoituksessa ongelmaiholle. (Partanen 2013, 18; Sippinen, 2013, 66-67.)

Kosmeettiseksi valmisteeksi luokitellulla valmisteella ei saa esittää mitään lääkkeenomaisia vaikutuksia, eli sen ei saa väittää parantavan sairauksia. Kosmeettinen valmiste saa sen sijaan esimerkiksi olla hoitava ja se on tarkoitettu olemaan kosketuksissa ihmiskehon ulkoisten osien kanssa tai hampaiden ja suuontelon limakalvojen kanssa. Lääkelaisissa (395/1987) 3 §:n mukaan lääkkeellä tarkoitetaan valmistetta tai ainetta, jonka tarkoituksena on sisäisesti tai ulkoisesti käytettynä parantaa, lievittää tai ehkäistä sairautta tai sen oireita ihmisessä tai eläimessä (Fimea 2014, viitattu 15.10.2015.)

Luonnonkosmetiikka voi olla yksinkertaisimmillaan teen tavoin valmistettu kukkaisvesi tai vaikka perinteinen suolattoman voin ja pihkan muodostama salva. Yksinkertaisista valmisteista on päästy useiden kymmenien eri ainesosien yhdistelmiin. Luonnonkosmetiikan valikoimat laajenevat, ja niistä löytyy tänä päivänä niin meikkejä kuin hiustuotteitakin, jopa "luksus-luonnonkosmetiikkaa", joka on verrattavissa tavanomaisen kosmetiikan hintaviin tuotesarjoihin. Uusia ainesosia suomalaisessa luonnonkosmetiikassa on mm. terveysvaikutteisena ravintolisänä tutuksi tullut pakurikäpää, kotimaisen koivun mahla ja miestenkin tuotesarjoissa on jalansijaa saanut esimerkiksi raikkaan maskuliiniset kataja ja männynkuori. (Ristioja 2015, 47.)

Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin ERIKA-hankkeen sekä Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen LAPPI LUO II- hankkeen toimeksi antamassa *Luonnonkasvien kosmetiikkakäytön haasteet pienyrityksen näkökulmasta* – opinnäytetyössä Kämäräinen (2015, 19–21) on selvittänyt 18 suomalaisen kosmetiikkaa valmistavan pienyrityksen eniten käyttämiä suomalaisia yrttejä. Käytetyin yrtti oli mesiangervo ja toiselle sijalle ylsi koivu sekä kehäkukka. Seuraavaksi käytetyimpiä yrttejä olivat kataja, nokkonen, siänkärsämö ja piharatamo. Vadelman lehti, poimulehti, kuusenkerkkä, peltokorte, porkkana, minttu, kanerva ja ruusu seurasivat perässä. Marjoista käytetyin oli mustikka. Myös tyrniä, karpaloa ja mustaherukkaa käytettiin joissain yrityksissä. Vähemmän käytettyjä olivat puolukka, vadelma, mansikka ja katajanmarja. Erikoisluonnontutteista suosituimmaksi nousi terva. Myös pihkan ja turpeen käyttäjiä löytyi sekä vähemmässä määrin koivun mahlaa ja koivutislettä hyödyntäviä yrityksiä.

Tavanomaisessa kotimaisessa kosmetiikassa on myös hyödynnetty Suomen luonnosta saatavia raaka-aineita. Ehkä tunnetuin kotimainen kosmetiikan valmistaja Lumene hyödyntää tuotteissaan Suomen luonnosta saatavia tehoaineita. Esimerkiksi Lumene mainostaa kotisivuillaan <http://www.lumene.com/fi> käyttävänsä kotimaista turvetta sekä Arctic Aqua –sarjassaan suomalaista lähdevettä. Suomalaista mustikkaa löytyy heidän meikeistään ja muita "arktisia

marjoina" mainostettuja marjoja kuten tyrniä, hillaa ja puolukkaa erinäisistä kosmeettisista tuotteista. Tosin yrityksen omilta internetsivuilta ei selviä, ovatko kaikki kotimaista alkuperää.

Rovaniemeläinen Detria <http://www.detria.fi/> , joka valmistaa ja markkinoi luontaiskosmetiikka- ja hoitotuotteita, on ahkera kotimaisten luonnonraaka-aineiden käyttäjä. Kansanperinnetietoa ja tunnettuja lappilaisia yrttejä hyödyntävä Detria valmistaa kosmetiikkatuotteita, jotka sisältävät suurella pitoisuudella Suomen luonnosta saatavia raaka-aineita.

Kämäräisen (2015, 21-23) selvityksestä ilmenee, että kotimaisten luonnonkasviraaka-aineiden saatavuus ei ole aina taattu. Tarjonta ei vastaa kysyntää tai se on epävakaata useista eri syistä. Tämän vuoksi raaka-aineita hankitaan myös Suomen rajojen ulkopuolelta, vaikka kiinnostusta kotimaisiin luonnonkasveihin ja niistä saataviin jalosteisiin on. Etenkin luonnonkasveja hoidoissaan käyttävät pienyrittäjät kertovat asiakkaiden kiinnostuksesta kotimaisista ja mielellään vielä paikallisia luonnonkasveja kohtaan. Yleisin raaka-aineiden hankintatapa on alihankinta. Muita hankintatapoja on luonnosta itse kerääminen ja oma viljely. Usea yritys käytti edellä mainittujen tapojen yhdistelmää hankkiessaan raaka-aineensa. Raaka-aineita alihankintana saatiin mm. elintarvikejalostuksen yhteydestä (mehujen valmistus), viljelijöiden, metsänomistajien ja metsänhoitoyhdistysten kautta. Myös erilaiset keruuorganisaatiot ja 4H-yhdistykset toimivat raaka-aineen lähteenä. Kotimaiset mehiläistarhurit tuottavat myös luonnonkosmetiikassa yleisesti käytettyjä raaka-aineita, kuten mehiläisvahaa.

Luonnonkosmetiikan valmistukseen tarvittavia raaka-aineita voi myös ostaa useilta eri tavarantoimittajilta sekä Suomesta että muualta maailmalta. Internethaun perusteella Suomesta löytyy yrityksiä, jotka mm. prosessoivat kasviuutteita, jalostavat marjojen siemenöljyjä ja muita erikoistuotteita hyvinvointi-, kosmetiikka- ja elintarvikealan tarpeisiin. Toimittajia löytyy myös mm. Iso-Britanniasta, Saksasta ja Ranskasta ja heillä on laaja valikoima niin valmiita tuotteita kuin raaka-aineita luonnonkosmetiikan valmistukseen. Usealla toimittajalla on hyvin palvelevat internet-sivut, joissa he kattavasti kertovat raaka-aineiden ominaisuuksista, käyttötarkoituksista, suositelluista käyttöpi-toisuuksista ja heillä on aina tarvittaessa antaa viralliset käyttöturvallisuustiedotteet raaka-aineille. Tärkeää on ottaa huomioon toimittajaa valitessa, että se pystyy luotettavalla tavalla osoittamaan mm. raaka-aineen alkuperän. Raaka-aineen parasta ennen -päivämäärä ja mahdollinen käyttöturvallisuustiedote ovat kosmetiikkaa markkinoille saatettaessa tarpeellisia tietoja.

3.3 Luonnonkosmetiikan sertifiointi

Suomen Pro luonnonkosmetiikka ry:n mukaan "luonnonkosmetiikalla tarkoitetaan alaan erikoistuneiden, riippumattomien organisaatioiden säätlemää ja valvomaan kosmetiikkaa, joka on luonnollista alkuperää" (Partanen 2013, 29). Sertifioinneilla voidaan osoittaa kuluttajalle, että valmistaja on sitoutunut jonkin organisaation ylläpitämiin luonnonkosmetiikkakriteereihin. Luonnonkosmetiikkaa voi olla ilman sertifiointejakin, mutta valmistajan on näin väittäessään pystyttävä todistamaan se kuluttajalle.

Sertifioinnin myötä valmistaja saa käyttää sertifioidun tahon logoa tuotepakkauksissa ja markkinoida tuotteitaan asianomaisen sertifiointijärjestelmän alaisuuteen kuuluvana, mikä helpottaa kuluttajan ostopäätöstä. Kuluttajapakkauksessa sertifiointimerkinnot ovat luonnonkosmetiikkaa haluavalle kuluttajalle todiste tuotteen oikeellisuudesta. "Tieto oman tuotteen markkinoista ja kohde- maan kuluttajien mieltymyksistä auttavat valitsemaan omalle tuotteelle sopivimman sertifikaatin. Sertifikaattien käyttö on yleensä maksullista, joten yrittäjä joutuu pohtimaan sen kannattavuutta" (Ristioja 2015, 20).

Tähän asti tunnettuja ja näkyvimmin esille olleita luonnonkosmetiikan kansainvälisiä sertifiointijärjestelmiä Euroopassa ovat mm. AIAB (Italia), BDIH (Saksa), Cosmebio (Ranska), EcoCert (Ranska), Soil Association (Englanti), Ecog Garantie (Belgia) sekä NATRUE. COSMOS-standardi on luonnon- ja luomukosmetiikan alalle tehty eurooppalainen sertifikaatti, josta on sopinut joukko suurimpia eurooppalaisia sertifioiduista, kuten edellämainitut EcoCert, Cosmebio, Soil Association ja BDIH. COSMOS-standardin tarkoituksena on yhtenäistää sääntelyä ja selkeyttää eri sertifioidun toimintatapoja ja kriteerejä. Tämän kansainvälisen standardin luonnon- ja luomukosmetiikalle omistaa voittoa tavoittelematon Cosmos-standard AISBL -yhdistys. AISBL-lyhenne tulee sanoista "an international non-profit association registered in Belgium". (COSMOS standard AISBL 2015, viitattu 27.10.2015.)

NATRUE on Brysselissä vuonna 2007 perustettu kansainvälisesti toimiva yhdistys, joka on sitoutunut edistämään ja suojelemaan luonnon- ja luomukosmetiikan valmistusta. NATRUE on voittoa tavoittelematon organisaatio, ja sen kriteeristö on julkisesti saatavilla. (NATRUE 2015a, viitattu 14.11.2015.) FI-NATURA on suhteellisen uusi, vuonna 2014 perustettu suomalainen luonnonkosmetiikkaa valvova ja sertifioidun yhdistys. FI-NATURA edustaa luonnonkosmetiikan

markkinoijia ja valmistajia, jotka haluavat tuotteilleen riippumattomasti tarkastetun sertifiointin. (FI-NATURA 2016, viitattu 21.4.2016.)

KUVIO 1. Eri Luonnonkosmetiikan sertifiointijärjestelmien logoja (sertifioijien omilta internet-sivuilta)

Ongelmana näissä luonnonkosmetiikan sertifiointijärjestelmissä on ollut niiden paljous ja se, että niiden vaatimukset poikkeavat toisistaan, mikä sekoittaa sekä kuluttajaa että valmistajaa. Luonnonkosmetiikalle ollaan parhaillaan kehittämässä yhtenäistä määritelmää kansainvälisessä standardisointijärjestössä ISO:ssa (Teknokemian yhdistys ry. 2016a, viitattu 3.3. 2016).

Yleisimmät eroavuudet sertifioijien välillä liittyvät yleensä suhtautumisessa tiettyjen synteettisten ainesosien käyttöön ja siihen, kuinka suuri osa valmistajan tekemistä tuotteista/tuotesarjasta tulee olla sertifioituja. Riippuen sertifioijasta, tuotteet voidaan sertifioida yksittäin tai koko tuotesarja tulee olla luonnonkosmetiikan kriteeristön täyttävää ennen kuin sertifiointin tuotteille voi saada. Myös luomutuotettujen raaka-aineiden käytössä voi olla eroja. (Pro luonnonkosmetiikka ry. 2015a, viitattu 25.11.2015.)

Luonnon- ja luomukosmetiikallakin on ero. Luonnonkosmetiikka (natural cosmetics) ja luomukosmetiikka (organic cosmetics) ovat eri asioita. Kinnusen, Mannisen & Peltolan (2014, 20) mukaan luonnonkosmetiikan raaka-aineiden luomustatus on suositus, kun taas luomukosmetiikassa luonnontuoteraaka-aineiden on oltava luonnonmukaisen tuotannon sääntöjen mukaisesti tuotettuja.

Toisaalta luomukosmetiikassa esimerkiksi säilöntäaineina on saatettu käyttää komponentteja, jotka eivät täytä luonnonkosmetiikan kriteereitä.

Luomuainesosat ovat kuitenkin luonnonkosmetiikassakin suotavia, ja jotkin ainesosat saattavat olla kriteerien mukaan käytettävissä pelkästään luonnonmukaisesti tuotettuna. Esimerkkinä tästä on palmuöljy, jonka hallitsemattoman viljelyn tiedetään tuhoavan ainutlaatuisia sademetsiä. Yksi ratkaisu palmuöljyyn liittyviin ongelmiin on käyttää vain vastuullisesti tuotettua öljyä (YLE Kuningaskuluttaja 2014, viitattu 5.5.2016).

Yhteistä eri aidon luonnonkosmetiikan valmistajille ovat kuitenkin seuraavat pääperiaatteet: luonnollisten raaka-aineiden ja luomulaadun suosiminen, villikasvien vastuullinen keruu, mahdollisimman vähän prosessoidut raaka-aineet ja ehdoton EI eläinkokeille niin valmiin tuotteen kuin raaka-aineenkin osalta. Geenimuunneltujen raaka-aineiden sekä uhanalaisten kasvien käyttö on myös kielletty, ja mineraalipitoisten raaka-aineiden hankkiminen ei saa tuhota maisemaa tai saastuttaa. Eläinrasvoista ihra, tali ja eläinkollageenit eivät ole sallittuja. Mehiläisvaha ja lanoliini (lampaan villarasva) ovat sen sijaan sallittuja luonnonkosmetiikassa, näiden eläinperäisten raaka-aineiden ei katsota aiheuttavan eläimelle haittaa. Synteettisten öljyjen, rasvojen ja väriaineiden käyttö on kielletty, kuten kiellettyjä ovat myös silikonit sekä mineraaliöljyt. Tuotteen elinkaareissa tulee huomioida, että sillä on mahdollisimman vähän ympäristövaikutuksia ja pakkausmerkintöjen markkinointiviestinnän tulee olla oikeellista, eli kuluttajaa ei saa johtaa harhaan. (Pro luonnonkosmetiikka ry. 2015a, viitattu 25.11.2015; Pro luonnonkosmetiikka ry. 2016b, viitattu 5.5.2016.)

Eläinkoekiellot eivät koske pelkästään luonnonkosmetiikkaa. Kaikelta EU:ssa myytävältä kosmetiikalta on kielletty eläinkokeiden käyttö, niin valmiiden tuotteiden kuin yksittäisten ainesosien kohdalta. Eläinkokeettomuuteen on siirrytty asteittain. Valmiiden kosmetiikkatuotteiden eläinkoekiello tuli voimaan jo vuonna 2004 ja yksittäisten ainesosien testauskiello eläimillä kiellettiin vuonna 2009. Täydellinen eläinkoekiello tuli voimaan vuonna 2013, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että EU:ssa ei saa myydä kosmetiikkavalmisteita, joille on tehty eläinkoekiellon jälkeen kokeita niin valmiin tuotteen kuin yksittäisen ainesosan osalta. Tällöin tuli EU-alueelle myös markkinointikiello sellaisille tuotteille, joiden ainesosia on testattu eläinkokeilla kiellon voimaan tulon jälkeen. Euroopan kosmetiikkateollisuus panostaa vaihtoehtoisten menetelmien kehittämiseen tavoitteenaan eläinkokeiden maailmanlaajuinen loppuminen. (Teknokemian yhdistys ry. 2016b, viitattu 12.4.2016.)

Suomalaisista luonnonkosmetiikkavalmistajista vain osa on sertifioinut tuotteitaan. Esimerkiksi Flow-kosmetiikka (entinen Vihreä Kosmetiikka) kertoo internet-sivuillaan, että heidän tuotteensa noudattavat sertifioidulle luonnonkosmetiikalle asetettuja vaatimuksia, kuten Natrue, BDIH ja Eco-cert, mutta itse tuotteissa ei ole sertifikaattia. Tuotteita myydään toistaiseksi vain Suomessa ja tuotantoerät ovat vielä suhteellisen pieniä, joten sertifiointi on jäänyt kustannussyistä. (FLOW kosmetiikka 2015, viitattu 16.11.2015.)

3.3.1 Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus

Luonnonkosmetiikkaa ei siis määritellä lainsäädännössä. Kaikkea kosmetiikkaa, myös luonnonkosmetiikkaa säätelee ainoastaan EU:n kosmetiikka-asetus 1223/2009 ja kansallinen oma lainsäädäntö, Suomessa Laki kosmeettisista valmisteista 2013/492.

Suomalainen Pro Luonnonkosmetiikka ry. on taho, joka auttaa kuluttajia ja kosmetiikan parissa työskenteleviä ammattilaisia ymmärtämään luonnonkosmetiikka -käsitteen merkityksen ja löytämään kriteerit täyttävät tuotteet kaiken kosmetiikkatarjonnan joukosta sekä toimia ohjenuorana suomalaiselle kosmetiikan valmistajalle matkalla varsinaiseen sertifiointiin. Pro Luonnonkosmetiikka ry:llä on olemassa suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus, joka ei ole laki, vaan suositeltu ohjeistus. (Pro luonnonkosmetiikka ry. 2015a, viitattu 14.11.2015.)

Pro luonnonkosmetiikka ry. on tehnyt luonnonkosmetiikan valmistajille oman suomalaisen luonnonkosmetiikkaohjeistuksen. Se on toteutettu muutaman kansainvälisen luonnonkosmetiikan sertifioidun, Ecocertin, Cosmebion sekä BDIH:n hengessä.

Päämäärä

- Edistää turvallisen ja ympäristöystävällisen kosmetiikan käyttöä
- Auttaa kuluttajia ja ammattilaisia löytämään kriteerit täyttävät tuotteet kaiken tarjonnan joukosta
- Toimia ohjenuorana suomalaisille kosmetiikan valmistajille
- Vaikuttaa viestintään niin, ettei luonnonkosmetiikka-termiä käytettäisi väärin

Pääperiaatteet

- Valmistuksessa tulee suosia luonnollisia raaka-aineita
- Luomulaatuista raaka-aineita tulee suosia aina kun se on mahdollista
- Tuotteissa käytettyjen raaka-aineiden tulee olla mahdollisimman vähän prosessoituja
- Raaka-aineita ja valmiita tuotteita ei saa testata eläimillä
- Tuotteiden tulee aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle tuotteiden tuotannon, käytön ja hävittämisen aikana
- Pakkausmerkintöjen ja markkinointiviestinnän pitää tarjota kuluttajalle täsmällistä ja oikeaa tietoa

(Pro luonnonkosmetiikka ry. 2015c, viitattu 25.11.2015)

3.3.2 Kielletyt aineet luonnonkosmetiikassa

EU:n alueella voimassa oleva kosmetiikkalainsäädäntö määrittää ensisijaisesti sen, mitkä raaka-aineet ovat kosmetiikassa kiellettyjä. Luonnonkosmetiikassa kiellettyjen ainesosien lista on huomattavasti pidempi, tosin ei lainsäädännön määrittelemänä. Tätä ohjaavat luonnonkosmetiikkaohjeistukset ja sertifikaatit.

Pro luonnonkosmetiikka ry:n antamassa suomalaisessa luonnonkosmetiikkaohjeistuksessa mm. seuraavat raaka-aineet määritellään kielletyiksi luonnonkosmetiikassa:

- Synteettiset hajusteet ja väriaineet
- Synteettiset säilöntäaineet (esim. parabeenit, 2-bromo-2nitropropane-1,3-diol, DMDM Hydantoin, Imidazolidinyl Urea, Methylidibromo Glutaronitrile)
- Maaöljyperäiset raaka-aineet (esim. Paraffinum Liquidum, Petrolatum)
- PEG- ja PPG-yhdisteet (polyetyleeniglykoli/polypropeeniglykoli, käytetään mm. emulgointi-, liuotus- tai pinta-aktiivisena aineena)
- Alkyyylisulfaatit (esim. Sodium Lauryl Sulfate, Sodium Laureth Sulfate)
- Synteettiset antioksidantit (esim. BHT, BHA)
- Synteettiset UV-filtterit (esim. Benzophenone-yhdisteet, Ethylhexyl Methoxycinnamate, PABA)

(Pro luonnonkosmetiikka ry. 2015c, viitattu 25.11.2015)

Eri sertifioijilla on oma kriteeristönsä sille, mitä heidän edustamansa ja sertifioimansa kosmeettinen tuote saa sisältää. Pääpiirteet luonnonkosmetiikassa ovat aika samanlaiset, mutta poikkeuksiakin löytyy. On syytä tarkistaa aina sertifioijakohtaisesti, mitkä heidän kriteerinsä ovat.

Kansainvälisesti toimivan luonnon- ja luomukosmetiikan sertifioijan Natruen internet-sivuilta löytyy julkisena selkeä ja kattava luonnonkosmetiikan kriteeristö osoitteesta: <http://www.natrue.org/manufacturers/natrue-criteria/>. Tällä hetkellä kriteeristö löytyy yhdeksällä eri kielellä (joihin ei kuulu suomi) pdf-tiedostona. Sieltä löytyy määritelmät Natrue-luonnonkosmetiikassa sallituille ainesosille ja prosesseille. Samaiselta sivustolta löytyy excel-tiedostona liitteet (Annexes), joissa eritellään mm. luonnollisten ainesosien lisäksi hyväksytyt ainesosat, kuten mm. luonnollisten ainesosien uuttoaaineet ja luottimet (liite 1a), sallitut säilöntäaineet (liite 2a), luontaisenkaltaiset epäorgaaniset pigmentit ja mineraalit (liite 2b) ja hyväksytyt luonnosta johdetut ainesosat (liite 3). (Natrue 2015b, viitattu 25.11.2015.)

3.3.3 Kosmetiikkatuotteiden ainesosalistoja kuluttajan kannalta

Kosmetiikkapurkkien ainesosalistat voivat olla tavalliselle kuluttajalle vaikeaa luettavaa, koska useimmiten ainesosat on ilmoitettu pelkästään INCI-nimillä (INCI= International Nomenclature of Cosmetic Ingredients) tai muulla ainesosan erityisellä tunnisteella tai yleisellä nimellä. Eri luonnonkosmetiikan sertifiointijärjestelmien logojen käyttö tuotepakkauksissa helpottaa näin ollen luonnonkosmetiikan kuluttajia ostopäätöksessä. Kosmetiikkapurkin kyljessä INCI-nimillä ilmoitetut ainesosat kuten esimerkiksi; Sodium laureth sulfate, Tetrasodium EDTA tai Amygdalus dulcis seed extract eivät monellekaan kerro paljon mitään, saati sitten sitä, onko ainesosa luonnonkosmetiikassa sallittu. Ainesosat tulee ilmoittaa suuruusjärjestyksessä. Se aine, jota tuotteessa on eniten, mainitaan luettelossa ensimmäisenä, ja jota on vähiten viimeisenä. Alle 1 %:n pitoisuudella olevat ainesosat valmiissa tuotteessa saa ilmoittaa lopussa sekalaisessa järjestyksessä.

Seuraavassa on havainnollistavat ainesosaluettelot kahden eri luonnonkosmetiikkaa valmistavan yrityksen tuotteista. Ainesosalistat on otettu suoraan yritysten internet-sivuilta tai niitä jälleen myyvän yritysten sivuilta. Ensimmäisenä suomalainen Frantsilan Luomuyrittäjä, jolla on valikoimissaan sertifioimattomia luonnonkosmetiikkatuotteita. Ohessa olevan huulivoiteen ainesosalista on hyvin selkeää luettavaa suomennoksineen ja siitä voi ymmärtää, mitä tuote oikeasti sisältää.

Simmondsia chinensis (jojobaöljy)*, Cera flava (mehiläisvaha), Butyrospermum parkii (kariteöljy, voipuun rasva – shea butter)*, Oenothera biennis (helokkiöljy)*, Cannabis sativa (hampuuöljy), Calendula officinalis (kehäkukan kukka, öljyautos)*, Trifolium pratense (puna-apilan kukka, öljyautos)*, Prunella vulgaris (niittyhumala, öljyautos)*, Melissa officinalis (sitruunamelissan lehti, öljyautos)*, Rosa ssp. (Suomalaisen juhannus- ja pimpinella ruusun kukka, öljyautos)*, Pimpinella anisum (anis, eteerinen öljy), Rosa canina (villiruusu, kukkaterapeuttinen uutosto)*, Vaccinium myrtillus (mustikka kukkaterapeuttinen uutosto)*, Achillea millefolium (siankärsämö, kukkaterapeuttinen uutosto)*. Luomua*. (Frantsilan Luomuyrttitiila Ky. 2015, viitattu 16.10.2015.)

Hieman hankalammalta voi kuluttajan kannalta näyttää tämä niin ikään luonnonkosmetiikkaa valmistavan Laveran valmistaman sampoon ainesosalista, jossa osaa INCI-nimistä on avattu ainesosien englanninkielisellä nimellä. Tuote on Natrue-sertifioitua luonnonkosmetiikkaa, ja sen ainesosalista on seuraavanlainen:

Water (Aqua), Sodium Coco-Sulfate, Lauryl Glucoside, Betaine, Sea Salt (Maris Sal), Camellia Oleifera Leaf Extract*, Citrus Aurantium Amara (Bitter Orange) Flower Water*, Humulus Lupulus (Hops) Extract*, Triticum Vulgare (Wheat) Germ Extract*, Avena Sativa (Oat) Straw Extract*, Oryza Sativa (Rice) Extract*, Prunus Amygdalus Dulcis (Sweet Almond) Seed Extract*, Glycine Soja (Soybean) Germ Extract*, PCA Glyceryl Oleate, Sodium Cocoyl Glutamate, Disodium Cocoyl Glutamate, Hydrolyzed Corn Protein, Hydrolyzed Wheat Protein, Hydrolyzed Soy Protein, Leuconostoc/Radish Root Ferment Filtrate, Sodium Phytate, Alcohol*, Fragrance (Parfum)**, Limonene**, Linalool**, Citronellol***. ingredients from certified organic agriculture, ** natural essential oils. (Hyvinvoinnin tavaratalo Oy 2015, viitattu 16.10.2015.)

Seuraavassa on esimerkit luonnonkosmetiikan kriteerit täyttävän tuotteen ja ns. tavanomaisen kosmeettisen tuotteen ainesosalistasta. Ne havainnollistavat ainesosien jakaumaa synteettisten ja luonnosta saatavien ainesosien välillä. Vertailussa olevat tuotteet on valittu täysin sattumanvaraisesti. Ainesosalistat on otettu tuotteiden valmistajien omilta kotisivuilta, ja niissä ainesosalistat on ilmoitettu INCI-nimin. Selvennykseksi INCI-nimen jälkeen sulkeisiin on lisätty ainesosan suomenkielinen nimi tai vaihtoehtoisesti sen funktio tuotteessa.

Vertailussa etenkin toisena olevaa tavanomaista kosmetiikkavalmistetta ja sen sisältämiä ainesosia on tarvittaessa pyritty avaamaan sen käyttötarkoituksen mukaan tuotteessa, jos ainesosan alkuperä tai valmistustapa on epäselvä. Ainesosien kemialliset kaavat eivät välttämättä kerro keskivertokuluttajalle paljoa. Apuna selvityksessä on käytetty incihaku.fi – palvelua osoitteesta <http://www.incihaku.fi/> ja Euroopan Unionin kosmeettisten valmisteiden ainesosien CosIng-tietokantaa osoitteesta http://ec.europa.eu/growth/sectors/cosmetics/cosing/index_en.htm

Mellis on suomalainen **luonnonkosmetiikan** valmistaja, jolla on kansainvälisen NATRUE:n sertifioimia tuotteita. Mustikkaisen hoitovoiteen ainesosalista:

Ingredients: Aqua(vesi), Birch Sap* (koivunmahla), Cetearyoyl/Cetearyl glucoside (kasviperäinen emulgaattori), Glycerin*(kasviglyseriini), Mel*(hunaja), Rapeseed Oil (rypsiöljy), Achillea millefolium (siankärsämö), Camelina Oil (Camelinaöljy), Bilberry Extract* (metsämustikka-uute), White Peat Extract*(valkoturve-uute), Xanthangum (ksantaanikumi), Sodium Dehydroacetate (Natriumdehydroasetaatti, säilöntäaine) tocopherol (e-vitamiini, antioksidantti),Vanilla planifolia Extract*(vanilja-uute), Natural Parfum*(luonnollinen parfyymi), Rosmarinus officinalis*(rosmariini), limonene**(allergeeni useiden kasvien eteerisissä öljyissä) * Ingredients from certified organic agriculture/production and/or controlled wild collection. (Mellis 2015, viitattu 28.11.2015.)

Seuraavana on Beiersdorfin valmistama Nivea-tuotesarjaan kuuluva Nivea creme-voide, joka kuuluu **tavanomaiseen kosmetiikkaan**. Voiteen ainesosalista:

Aqua (vesi), Paraffinum Liquidum (Parafiiniöljyt; maaöljystä saatavat nestemäiset hiilivedyt), Cera Microcrystallina (viskositeetinsäätäjä, sideaine), Glycerin (glyseriini), Lanolin Alcohol (lanoliinia hydrolysoimalla saatavien orgaanisten alkoholien yhdistelmä.), Paraffin (maaöljystä jalostettu aine, jota käytetään koostumusta paksuntavana aineena), Panthenol (ihoä hoitava aine), Decyl Oleate (ihoä pehmentävä aine), Octyldodecanol (koostumusta paksuntava/hajua ja makua peittävä aine), Aluminium Stearates (paakkuuntumisenestoaine, pehmentävä/emulsioiva aine), Citric Acid (sitruunahappo, pH:n säätöön), Magnesium Sulfate (Magnesiumsuola, koostumusta paksuntava aine), Magnesium Stearate (väriaineena kosmetiikassa, paakkuuntumisenestoaine/kosteuttava), Parfum (hajuste), Limonene**, Geraniol**, Hydroxycitronellal**, Linalool**, Citronello**, Benzyl Benzoate**, Cinnamyl Alcohol**. (Beiersdorf 2015, viitattu 28.11.2015.)

**=ainesosissa luontaisesti esiintyviä yleisiä allergeeneja, löytyy yleensä hajusteista, joko synteettisistä tai luonnollista alkuperää olevista.

Huomioitavaa on, että tavanomaisessa kosmetiikkatuotteessa esimerkiksi glyseriini voi olla synteettisesti valmistettu tai luonnollista alkuperää, mutta ainesosalista ei sitä kerro. Natrue sertifioidussa luonnonkosmetiikkatuotteessa saa käyttää kyseistä ainesosaa vain kasviperäisenä.

Kuluttajan kannalta on hyvä, että laki vaatii ainesosien ilmoittamisesta tuotepakkauksissa, jolloin kuluttaja saa hyödyllistä tietoa itselle sopivista tai sopimattomista ainesosista. Tämä nostaa tuoteturvallisuutta, mutta palvelee myös kosmetiikan käyttäjää, joka on kiinnostunut kosmeettisten valmisteiden sisältämistä ainesosista. Ainesosalistat voivat olla vaikeaselkoisia ja joidenkin tunnis-

tenimien taakse kätkeytyvät ainesosat voivat olla mahdottomia ymmärtää, jos ei ole alan ammattilainen. Jos luonnonkosmetiikan kriteerit täyttävällä tuotteella ei ole sertifiointia, on kuluttajan ostopäätöstä helpottavaa, jos tuotteen ainesosaluettelo avataan kuluttajalle hänen ymmärtämällään kielellä. Hyvänä esimerkkinä ensimmäisenä esitetty Frantsilan Luomuyrttitilan valmistaman huuli-voiteen ainesosalista, jossa INCI-nimien suomennotukset selventävät valmisteen sisältöä.

4 LAINSÄÄDÄNTÖ

Kun kosmetiikkatuotteita saatetaan markkinoille, tärkeintä on se, että se on tehty säädösten mukaan ja sitä tulee olla turvallista käyttää. Lainsäädännön näkökulmasta eroa ei ole luonnonkosmetiikan, tavanomaisen kosmetiikan tai minkäänlaisen muunkaan kosmetiikan välillä. Kaikki kosmetiikka kuuluu saman EU:n kosmetiikka-asetuksen 1223/2009 alle, joka on Suomessa täytäntöön pantu lailla kosmeettisista valmisteista 2013/492. Luonnonkosmetiikalle asetetut erityisvaatimukset edellisten lisäksi perustuvat pitkälti alan itsesääntelyyn. EU:n kosmetiikka-asetuksella pyritään jäsenvaltioiden kesken yhdenmukaistamaan kosmetiikalle asetettavat vaatimukset sekä valvomaan tuotteiden turvallisuutta ihmisten ja ympäristön suojelemiseksi. Kosmetiikkalainsäädäntö koskee sekä kuluttaja- että ammattilaiskäyttöön tarkoitettuja kosmetiikkatuotteita. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2015c, viitattu 30.10.2015.)

Pro Luonnonkosmetiikka ry:n internet-sivuilla kerrotaan, että EU ei ole painostuksesta huolimatta saanut aikaan luonnonkosmetiikkaa koskevaa lainsäädäntöä. Sama pätee tällä hetkellä kansallisiin ja liittovaltiollisiin lakeja säätäviin elimiin joka puolella maailmaa (Pro luonnonkosmetiikka ry. 2016c, viitattu 4.4.2016). Moni luonnonkosmetiikkaa valmistava kokisi helpotuksena, jos luonnonkosmetiikalle olisi oma sovellettu lainsäädäntönsä. Luonnonkosmetiikassa on kuitenkin käytössä huomattavasti vähemmän sallittuja raaka-aineita kuin tavanomaisessa kosmetiikassa.

Laissa kosmeettisista valmisteista 2013/492 säädetään kosmeettisista valmisteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1223/2009, jäljempänä *EU:n kosmetiikka-asetus*, täytäntöönpanosta. (Laki kosmeettisista valmisteista 492/2013 1:1§.) Kosmetiikkaa koskeva lainsäädäntö on sama jokaisessa EU:n jäsenvaltiossa. EU:n lisäksi kosmetiikka-asetusta noudattavat Norja, Islanti ja Liechtenstein (Helsingin allergia- ja astmayhdistys 2014, viitattu 30.10.2015). Kosmeettisten tuotteiden turvallisuutta markkinoilla Suomessa valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Kosmetiikan maahantuontia ETA-alueen ulkopuolelta valvoo Tulli.

4.1 Tärkeimmät lainsäädäntöön perustuvat velvoitteet kosmetiikkaa valmistettaessa ja markkinoille saatettaessa

Markkinoille saatettavien kosmeettisten valmisteiden valmistaja ja/tai jakelija on aina vastuuhenkilö tuotteen turvallisuuden suhteen. Vastuuhenkilön tehtävänä on taata, että valmisteet ovat asetuksen säännösten mukaisia ja hänen on ylläpidettävä tuotetietoja ja annettava tarvittaessa ne viranomaisten saataville. Vastuuhenkilö voi olla EU:n alueelle sijoittautunut tuotteen valmistaja ja/tai sen jakelija. Tarkempi kuvaus vastuuhenkilöstä ja sen muodosta löytyy EU:n kosmetiikka-asetuksesta (1223/2009) 2. luvun 4. artiklasta. Alla on tiivistetyksi kosmetiikka-asetuksen tärkeimmät vaatimukset, jotka lainsäädäntö asettaa kosmeettisen valmisteen vastuuhenkilölle, kun kosmeettisia valmisteita saatetaan markkinoille.

1. Turvallisuusselvityksen laatiminen ohjeiden mukaisesti.
2. Tuotteen ilmoittaminen komission CPNP-tietokantaan (Cosmetic Product Notification Portal) ja huolehtiminen mahdollisista päivityksistä tuotetietoihin.
3. Pakkausmerkintöjen laatiminen EU:n kosmetiikka-asetuksen 1223/2009 ja EU:n jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti, jossa valmiste asetetaan loppukäyttäjien saataville (Suomessa Laki kosmeettisista valmisteista 492/2013).
4. Kosmetiikka-asetuksen liitteissä esitettyjen vaatimusten ja rajoitusten noudattaminen (Liitteet II-VI).
5. Tuotteen valmistaminen hyvää valmistustapaa noudattaen, esimerkiksi ISO 22716:2007 standardia mukaillen.

(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista. 3:10.art.; 3:13.art.; 3:19.art.; LIITTEET I-VI; 2:8.art. ; Sandberg 2015, sähköpostiviesti 4.11.2015.)

Mikäli markkinoilla oleva kosmeettinen valmiste aiheuttaa terveysriskin, tulee vastuuhenkilön välittömästi tiedon/epäilyn saatuaan ilmoittaa siitä viranomaisille ja yhteistyössä heidän kanssa minimoida siitä seuraavat riskit. Viranomainen Suomessa on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Kosmeettisen valmisteen vastuuhenkilön tulee ylläpitää tuotetietoja ja säilyttää tuotetiedot 10 vuoden ajan siitä päivästä lähtien, kun tuotteen viimeinen valmistuserä on saatettu markkinoille. Tuotetiedot on pidettävä toimivaltaisen viranomaisen saatavilla vastuuhenkilön ilmoittamassa osoitteessa sähköisessä tai muussa muodossa. Tuotetiedot on annettava kielellä, jonka toimivaltainen viranomainen ymmärtää. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, 3:11.art.)

Vastuuhenkilöiden ja jakelijoiden on pystyttävä nimeämään toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tuotteen toimitusketju. Tiedot on säilytettävä kolmen vuoden ajan päivästä, jolloin kosmeettisen valmisteen erä on toimitettu. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, 2:11.art.)

4.2 Turvallisuusarviointi

Kosmetiikkavalmisteen tulee olla turvallisia käyttötarkoituksissa, joihin ne on tarkoitettu tai kohtuullisesti ennakoitavissa käyttöolosuhteissa. Kaikille kosmetiikkavalmisteen tulee tehdä mittava turvallisuuden arviointi, ja vastuu turvallisuudesta on kosmeettisen valmisteen vastuuhenkilöllä, jonka nimi ja yhteystiedot ilmoitetaan kosmeettisen valmisteen pakkauksessa. Vastuuhenkilö on juridinen termi, ja vastuuhenkilö on lähes poikkeuksetta kosmeettisesta valmisteesta vastaava yritys ja vain joissain tapauksissa luonnollinen henkilö. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2015d, viitattu 14.11.2015.)

Turvallisuusarviointi tehdään tuotteelle ennen kuin se saatetaan markkinoille. Jokaisesta tuotteesta on oltava tuotetiedot ja niiden pohjalta tehdyt turvallisuusarvioinnin tulokset. Tiedot tulee olla viranomaisten saatavilla valvontaa varten. Turvallisuusarvioinnin saa tehdä vain henkilö, jolla on kosmetiikkalainsäädännössä määrätty pätevyys. "Henkilöllä tulee olla farmasian, toksikologian tai lääketieteen alalta tai vastaavalta tieteenalalta teoreettisten ja käytännön opintojen tutkintotodistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka on myönnetty korkea-asteen opinto-ohjelman tai jäsenvaltion vastaavaksi tunnustaman kurssin suorittamisesta" (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, 3:10 art.). "Turvallisuusarviointi on pätevän henkilön tekemä tieteellinen riskinarviointi, jossa otetaan huomioon ainesosien vaarominaisuudet sekä käyttömäärät ja -tavat, valmiin tuotteen stabiilius sekä fysikaalis-kemialliset ominaisuudet sekä valmiin tuotteen mikrobiologinen laatu" (Teknokemian yhdistys ry. 2015a, viitattu 3.11.2015).

Googlen internethaulla sanoilla "kosmetiikan + turvallisuusarviointi" löytyi Suomesta pari vapailla markkinoilla olevaa tekijää. Monet kosmetiikan turvallisuusarvioitsijat ovat isompien yritysten palveluksessa. Kosmetiikkalainsäädännön määräämän pätevyyden omaavia turvallisuusarvioitsijoita voi myös löytää muualta EU:n alueelta. Englanninkielisellä haulla internetistä esimerkiksi sanoilla "cosmetic +product + safety + assesment + report" löytyi useita tekijöitä EU:n alueelta. Turvallisuusarvioinnin teettäminen on maksullista.

Turvallisuusarvioinnin sisältövaatimukset löytyvät kosmetiikka-asetuksen I liitteestä. Se määrittää mm. seuraavat asiat:

1. Kosmeettisen valmisteiden määrällinen ja laadullinen koostumus

Ainesosat ja niiden pitoisuus/määrä tuotteessa tulee ilmoittaa turvallisuusarvioitsijalle. Ainesosia ilmoittaessa tulee huomioida, että käyttää ainesosan tieteellistä tai yleisesti käytössä olevaa nimeä, esim. INCI-nimi tai CAS-numero. Hajusteiden ja aromaattisten aineiden osalta tulee olla ainesosan nimi ja koodinumero sekä toimittajan tunnistetiedot.

2. Kosmeettisen valmisteiden fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet, sekä valmisteen säilyvyys

Ilmoitetaan aineiden tai seosten fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet sekä säilyvyys kohtuudella ennakoitavissa varastointiolosuhteissa.

3. Mikrobiologinen laatu

Mikrobiologisella laadulla varmistetaan kosmeettisen valmisteiden ja sen aineiden puhtaus sekä tuotteen käyttökelpoisuus ja toimivuus. Aineesta, seoksesta ja/tai kosmeettisesta valmisteesta tulee tietää myös säilyvyydestin tulokset. Erityistä huomiota on kiinnitettävä valmisteisiin, joita käytetään silmien ympärillä, limakalvoilla, rikkoutuneella iholla tai alle kolmivuotiaiden lasten, vanhusten ja vaarallisia immuunireaktioita saavien henkilöiden hoidossa.

4. Mahdolliset epäpuhtaudet ja jäämät sekä pakkausmateriaalin ominaisuudet

Jos valmisteessa on kiellettyjen aineiden jäämiä, on todistettava, että niitä on teknisesti mahdotonta välttää. Pakkausmateriaalista tulee ilmoittaa sen olennaiset ominaisuudet ja tiedot. Pakkauksien tulee olla kosmetiikkakäyttöön sopivia.

5. Tavanomainen ja kohtuullisesti ennakoitavissa oleva käyttö

Tämä on perusteltava erityisesti ottaen huomioon tuotemerkintään sisältyvät varoitukset ja muut selitykset.

6. Kosmeettiselle valmisteelle altistuminen

On huomioitava valmisteiden käyttöalue, käyttömäärä, käytön toistuvuus, tavanomainen ja kohtuullisesti ennakoitavissa oleva altistumistapa, kohderyhmät (tai altistuvat ryhmät). Lisäksi on otettava huomioon myös mahdollinen toissijainen altistuminen (esimerkiksi tahaton suihkeen hengittäminen ja tahaton huulille tarkoitettun valmisteiden nieleminen).

7. Aineille altistuminen

Jos kosmeettisen valmisteen sisältämille raaka-aineille löytyy altistumista koskevia tietoja asiaankuuluvien toksikologisten tutkittavien ominaisuuksien osalta ja ottaen huomioon 6 jaksossa esitetyt tiedot, tulee nämä liittää turvallisuusselvitykseen.

8. Aineiden toksikologinen profiili

Raaka-aineen mahdolliset toksiset ominaisuudet tulee määrittää. Raaka-ainevalmistaja pystyy useimmissa tapauksissa toimittamaan lopputuotteen valmistajalle tiedot raaka-aineen mahdollisesta toksisuudesta esimerkiksi käyttöturvallisuustiedotteen muodossa. Erityisesti on painotettava paikallisen toksisuuden (silmä- ja ihoärsytyksen) arviointia ja ihon herkistymistä sekä UV-absorption osalta valon aiheuttamaa toksisuutta.

9. Ei-toivotut vaikutukset ja vakavat ei-toivotut vaikutukset

Kyseiselle kosmeettiselle valmisteelle ja tarvittaessa myös muille kosmeettisille valmisteille aiheutuvia ei-toivottuja vaikutuksia ja vakavia ei-toivottuja vaikutuksia koskevat tiedot tulee huomioida ja olla saatavissa.

10. Muut kosmeettista valmistetta koskevat tiedot

Muita kosmeettista valmistetta koskevia tietoja voivat olla mm. vapaaehtoisilla henkilöillä tehtyjen tutkimusten tulokset tai muilla asiaankuuluvilla aloilla tehtyjen riskinarviointien vahvistetut ja perustellut tulokset.

(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, 2015, LIITE I)

Edellä mainittujen tietojen pohjalta kosmeettisen valmisteen turvallisuuden arvioinnissa tulee siihen valtuutetun arvioitsijan todeta kosmetiikan turvallisuus kosmetiikka-asetuksen 3 artiklan mukaan. Kosmeettisten valmisteiden on oltava tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olosuhteissa käytettyinä turvallisia ihmisten terveydelle. Arvioitsijan tulee myös todeta tarvittavat merkinnät varoituksista ja erityiset toimenpiteet tuotteen käytölle. Kosmeettisen valmisteen sisältämien aineiden mahdolliset keskinäiset vaikutukset on arvioitava ja erilaisten toksikologisten profiilien huomioon ottaminen ja huomiotta jättäminen on perusteltava asianmukaisesti. Turvallisuusarvioinnissa tulee olla arvioinnin suorittaneen henkilön nimi ja osoite, todistus turvallisuuden arvioijan pätevyydestä sekä päiväys ja turvallisuuden arvioijan allekirjoitus. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, LIITE I.)

Myös yksittäiselle ainesosalle, joka pakataan ja asetetaan markkinoille, tulee tehdä turvallisuusarviointi. Näin esimerkiksi turpeen kohdalla, jota näkee usein käytettävän suomalaisissa kosmetiikkatuotteissa mm. kylpy- tai hoitoturpeen muodossa tai sampoiden ja saippuoiden ainesosana. Kauneushoitoloissa asiakkaille tehtäviin hoitoihin valmistettavien kosmeettisten valmisteiden osalta tulee ottaa huomioon, että jos kosmeettinen valmiste ei vielä ole ollut markkinoilla, vaan se valmistetaan itse hoitolaitoksessa erilaisista raaka-aineista (hunaja, terva tms.), voidaan toiminnanharjoittajaa pitää kosmeettisen valmisteen valmistajana, jos valmistetta markkinoidaan palvelun yhteydessä palveluntarjoajan nimellä tai tavaramerkillä. Valmistaja on myös samalla tuotteen vastuuhenkilö, jonka tulee huolehtia kosmetiikkalainsäädännön velvoitteiden noudattamisesta. (Sandberg 2015, sähköpostiviesti 4.11.2015.)

Jos turvetta käytetään hoitolassa toisen valmistajan pakkaamana hoitoturpeena, katsotaan sen olevan tuotteen lopputuotteen käyttöä ja tällöin valmisteella on jo olemassa vastuuhenkilö, joka on oletettavasti huolehtinut tuoteturvallisuuden ja lainsäädännön vaatimukset. Kuluttajaturvallisuuslain mukaan toiminnanharjoittajan on varmistauduttava, että kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään turvallisuudelle tai omaisuudelle. (Sandberg 2015, sähköpostiviesti 4.11.2015.)

4.3 Kosmetiikkavalmisteiden ilmoitusportaali CPNP (Cosmetic Product Notification Portal)

Kosmetiikka-asetuksen mukaan EU:ssa kosmetiikan valmistajan tai EU:n ulkopuolelta kosmetiikkaa tuovan yrityksen on rekisteröidyttävä ja ilmoitettava kaikki tuotteet EU:n yhteiseen kosmeettisia valmisteita koskevien ilmoitusten portaaliin (CPNP). Ilmoitusportaali on siis sähköinen ilmoitusjärjestelmä kosmeettisille valmisteille, joita valmistetaan, myydään ja markkinoidaan Euroopan unionin alueella. Kun tuote on ilmoitettu CPNP-portaaliin, mitään muuta ilmoitusta kansallisella tasolla EU:ssa ei tarvita. Tuotteiden vastuuhenkilön/yrityksen (valmistaja, jakelija tms.) tulee siis ilmoittaa markkinoimansa tuote tähän CPNP-portaaliin ennen tuotteen markkinoille saattamista ja vastata antamiensa tietojen oikeellisuudesta. Ilmoituksen kyseiseen portaaliin voi myös tehdä kyseisten kosmetiikkatuotteiden turvallisuusarvioitsija erillisestä pyynnöstä.

CPNP-portaali ei ole julkinen. Sitä voivat käyttää vain toimivaltaiset viranomaiset markkinavalvontaa, markkina-analyysia, arviointia ja kuluttajatietoja varten ja myrkytystietokeskukset tai vastaavat laitokset sairaanhoitoa varten sekä tietenkin myös kosmeettisten tuotteiden vastuuhenkilöt ja

jakelijat. (Cosmetic product notification portal 2015, viitattu 2.11.2015.) Palveluun haetaan käyttäjätunnukset Euroopan komission todennuspalvelusta (ECAS) osoitteesta: <https://webgate.ec.europa.eu/cas/login?se->

<vice=https%3A%2F%2Fwebgate%2Eec%2Eeuropa%2Eeu%2Fcnp%2Fsecurity%2F%3Fevent%3Dsecurity%2EvalidateTicket>

Ohjeet tietokannan käyttöön löytyvät osoitteesta: http://ec.europa.eu/consumers/sectors/cosmetics/files/pdf/cnp_user_manual_fi.pdf

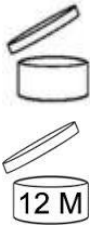
4.4 Pakkausmerkinnät

EU:n kosmetiikka-asetuksen 1223/2009 6. luvun 19. artiklassa määritellään pakkausmerkintävaihtimukset kosmeettisille valmisteille. Kosmeettisten valmisteiden pakkauksissa ja/tai päällyksissä tulee helposti luettavalla tavalla näkyä artiklan 19 vaatimat tiedot. Lisäksi ne jäsenvaltiot, joissa valmiste asetetaan loppukäyttäjien saataville, määrittelevät kosmeettisten valmisteiden pakkauksissa käytetyn kielen. Kosmeettisten valmisteiden merkintöjen ja tuotetietojen kielivaatimuksista säädetään tarkemmin kansallisessa laissa kosmeettisista valmisteista.

Pakkausmerkintöjen tiedoista tulee kohdat 2, 3, 4, 6 ja 8 ilmoittaa Suomessa sekä suomen -että ruotsin kielellä. Kielilaki sallii poikkeustapauksissa vain yksikielisen etiketin, jos valmisteen myynti rajoittuu ainoastaan yksikieliseen kuntaan. (Sandberg 2015, sähköpostiviesti 4.12.2015; Laki kosmeettisista valmisteista 492/2013, 4:21§.) Seuraavat pakkausmerkintöihin ja kuluttajille annettaviin tietoihin liittyvät määräykset löytyvät EU:n kosmetiikka-asetuksen 1223/2009 6. luvun 19. artiklasta. Kosmeettiset valmisteet voidaan saattaa markkinoille ainoastaan, jos kosmeettisten valmisteiden pakkauksissa ja ulkopäällyksissä on pysyvällä, helposti luettavalla ja näkyvällä tavalla esitetty seuraavat tiedot:

1. Kosmeettisten tuotteen valmistajan eli vastuuhenkilön/yrityksen nimi ja yhteystiedot. EY:n ulkopuolelta tuoduilta tuotteilta vaaditaan myös alkuperämaan ilmoittaminen.
2. Sisällön määrä painona tai tilavuutena ilmaistuna. Tavallisesti kappaleittain myytävien valmispakkauksien, joiden osalta paino- tai tilavuustiedoilla ei ole merkitystä, sisältöä ei tarvitse ilmoittaa, jos kappalemäärä ilmenee pakkauksesta. Kappalemäärää ei tarvitse ilmoittaa, jos se näkyy helposti pakkausta avaamatta tai jos valmistetta myydään normaalisti vain yksittäin.
3. Merkintä ajankohdasta, johon saakka kosmeettinen valmiste asianmukaisesti säilytettynä edelleen täyttää alkuperäisen käyttötarkoituksensa. On ilmoitettava myös, jos tuote vaatii

säilyäkseen normaalista poikkeavat olosuhteet. Säilyvyysaika avaamisen jälkeen tai vähimmäissäilyvyysaika tulee merkitä selvästi. Merkintävaihtoehtoina ovat alla olevat symbolit (KUVIO 2) tai ”parasta käytettynä ennen” – ilmaiset.

	<p>Tätä symbolia käytetään, jos tuotteen säilyvyysaika on enintään 30 kuukautta. Merkinnän voi korvata ilmaisulla ”parasta käytettynä ennen” ja sen jälkeen tulee ilmoittaa päivämäärä (kuukausi, vuosi) tai (päivä, kuukausi ja vuosi). Tämä tulee ilmoittaa suomen- ja ruotsin kielellä</p>
	<p>Tätä merkintää käytetään kun ilmoitetaan säilyvyys avaamisen jälkeen, jos tuote säilyy yli 30 kuukautta avaamattomana. Säilyvyysaika merkitään kuukausina. Kuukausi lyhennetään kirjaimella M, esim. 12 kk = 12 M tai 24 kk = 24M (voi myös merkitä vuosina).</p>

KUVIO 2. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2015e, viitattu 10.4.2016)

4. Kosmeettisen valmisteen käytössä noudatettavat erityiset varotoimenpiteet, jos sellaisia on. Esimerkiksi; ”varo tuotteen joutumista limakalvoille”. Ota huomioon kosmetiikka-asetuksen 1223/2009 liitteissä III-VI luetellut aineet ja niiden käyttörajoitukset.
5. Kosmeettisen valmisteen eränumero/valmistuserätunnus tai tunniste jäljitettävyyttä varten.
6. Kosmeettisen aineen käyttötarkoitus, jollei se käy ilmi muulla tavoin (esimerkiksi tuotenimi huulivoide kertoo sen käyttötarkoituksen).
7. Luettelo tuotteen sisältämistä ainesosista. Tämä tieto ilmoitetaan tuotteen ulkopakkauksessa. Jos erillistä ulkopakkausta ole, ilmoitetaan se itse käyttöpakkauksessa. Ainesosat tulee ilmoittaa INCI-nimeä käyttäen (aiheesta INCI-nimi jäljempänä luvussa 5). Jos INCI-nimeä ei löydy, käytetään nimeä, joka sisältyy johonkin yleisesti hyväksytyyn nimikkeistöön. Ainesosaluettelon edessä tulee käyttää termiä ”ingredients”. Ainesosina ei kuitenkaan pidetä mahdollisia käytettyjen raaka-aineiden epäpuhtauksia tai kosmeettisessa valmisteessa käytettyjä teknisiä apuaineita, joita ei kuitenkaan ole valmiissa tuotteessa. Hajusteiden ja aromaattisten aineiden yhdistelmät voidaan ilmoittaa käsitteellä ”parfum” tai ”aroma”. Ainesosien luettelo laaditaan ainesosien painon mukaisessa alenevassa järjestyksessä (paino lisättäessä niitä valmisteeseen). Ne ainesosat, joiden pitoisuus tuotteessa on vähemmän kuin yksi prosentti, voidaan ilmoittaa sekalaisessa järjestyksessä, kunhan ne ilmoitetaan vasta niiden ainesosien jälkeen, joiden pitoisuus on enemmän kuin yksi prosentti.

8. Jos ainesosaluettelon liittäminen vaadittavalla tavalla tuotteeseen on käytännön syistä mahdotonta, on tiedot ilmoitettava esimerkiksi tarralla, kortilla tai muulla etiketillä, joka liitetään valmistukseen. Jos tuotteeseen on mahdoton liittää tietoja edellä mainitulla tavalla, voidaan se ilmoittaa tiedotteessa, joka sijaitsee itse kosmeettisen valmisteen välittömässä läheisyydessä.

4.5 Kosmetiikka-asetuksen liitteet

EU:n kosmetiikka-asetuksen liitteissä on lueteltu kielletyt, rajoitetut ja eräiden ryhmien sallitut aineet. Liitteitä päivitetään jatkuvasti, joten niitä tulee seurata. Kosmetiikka-asetuksen liitteitä ovat:

LIITE I; kosmeettisen valmisteen turvallisuusselvitys

LIITE II; luettelo kosmeettisissa valmisteissa kielletyistä aineista

LIITE III; luettelo aineista, joita kosmeettiset valmisteet saavat sisältää vain määrätyn rajoituksen

LIITE IV; kosmeettisissa valmisteissa sallitut väriaineet

LIITE V; sallitut säilöntäaineet

LIITE VI; sallitut UV-suodattimet

Rajoitukset, kiellot ja ns. positiivilistat perustuvat tieteelliseen riskinarviointiin, jota tekee Euroopan komission Kuluttajien turvallisuutta käsittelevä tiedekomitea SCCS (Scientific Committee on Consumer Safety). He arvioivat kosmetiikka-asetuksessa mainittujen yksittäisten ainesosien turvallisuuden. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, LIITTEET I-VI.)

Kosmetiikassa on lähtökohtaisesti kielletty perimää ja lisääntymistä vaurioittavat sekä syöpää aiheuttavat ainesosat eli CMR-aineet. EU-lainsäädännössä ne on luokiteltu vaarallisuutensa mukaan eri luokkiin ja ovat sellaisenaan haitallisia ihmisen terveydelle. Joitakin näitä aineita saa kuitenkin käyttää tarkkaan säädellysti kosmeettisissa valmisteissa, jos Euroopan komission turvallisuutta käsittelevä tiedekomitea SCCS on todennut aineen käytön pieninä pitoisuuksina turvalliseksi kosmetiikassa, esimerkiksi tahattomana epäpuhtautena. Nämä aineet on lueteltu EU:n ns. CLP-asetuksen (EY) N:o 1272/2008 liitteessä VI (esim. tolueeni, kivihiiliterva, raakaöljyjohdannaiset, nikkelyhdisteet). (Partanen 2013,16; Teknokemian yhdistys ry. 2016c, viitattu 26.4.2016.)

4.6 Hyvät tuotantotavat ja ISO 22716:2007 – standardi

Kosmeettiset valmisteet on EU:n kosmetiikka-asetuksen mukaan valmistettava hyvän tuotantotavan mukaisesti. Hyvästä tuotantotavasta on julkaistu kansainvälinen ohje kosmeettisten valmisteiden hyvistä tuotantotavoista. Hyvät tuotantotavat eli GMP, Good manufacturing practices -standardi on saatavana suomeksi Suomen Standardisoimisliitosta (ISO 22716:2007). Se on maksullinen ja sen voi ostaa osoitteesta <https://sales.sfs.fi/fi/index/tuotteet/SFS/CENISO/ID2/2/112155.html.stx>

Hyvien tuotantotapojen ohjeistus määrää mm. raaka-aineiden säilytyksestä, henkilöstöstä, tuotantotilasta ja sen laitteista, tuotantotilan puhtaudesta, valmistushygieniasta, pakkausmateriaaleista, laadunvalvonnasta, mittaamisesta, ilmastoinnista, tuholaiistorjunnasta, tuotteiden varastoinnista ja toimittamisesta, sisäisestä tarkastuksesta sekä dokumentoinnista. (Suomen Standardisoimisliitto SFS ry. 2016, viitattu 22.4.2016 ; ISO 2016, viitattu 22.4.2016.)

SFS-standardit ja muut SFS-julkaisut ovat tekijänoikeuslain suojaamia teoksia ja ne on tarkoitettu vain organisaation sisäiseen tai henkilökohtaiseen käyttöön.

4.7 Lainsäädäntö ja omavalmisteet

Useasti alan harrastajat, esimerkiksi saippuan kotivalmistajat tai muulla tavoin pienimuotoisesti luonnonkosmetiikaksi luokiteltujen tuotteiden valmistajat miettivät, tuleeko heidän noudattaa pienimuotoisella toiminnallaan EU:n kosmetiikka-asetusta ja tehdä turvallisuusarviointeja tuotteilleen. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mukaan "EU:n kosmetiikka-asetusta sovelletaan kosmeettisiin valmisteisiin, jotka on tarkoitettu saatettavaksi markkinoille. Sillä tarkoitetaan kosmeettisen valmisteen toimittamista yhteisön markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta. Jotta kyse on markkinoilla saataville asettamisesta, on luovuttamisen näin ollen tapahduttava liiketoiminnan yhteydessä." Rajanvetoa ei ole lainsäädännössä kuitenkaan tarkemmin määritelty, vaan velvoitteiden noudattamista on katsottava aina tapauskohtaisesti ja jokaisen toimijan on itse arvioitava toimintansa kokonaisuutena. Rajanvetoon vaikuttaa mm. toiminnan säännöllisyys, millainen tuote on kyseessä ja myynnin tavoitteet. Jos ostajalle aiheutuu tuotteen käytöstä mahdollista haittaa tai vahinkoa, vastuu tuotteesta on aina tuotteen valmistajalla. Tuotteiden tulee olla vaarattomia käytössä. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2014a, viitattu 15.10.2015.)

Kosmetiikkalainsäädännön piiristä on siis rajattu pois ne toimijat, jotka valmistavat esimerkiksi kotitekoista saippuaa tai itse tekemiään salvoja eli ns. omavalmisteita omaan käyttöön ja myyvät satunnaisesti pieniä määriä tuotteitaan vaikkapa joulumyyjäisissä tai koululaisten järjestämässä tapahtumissa tai antavat tuotteita lahjaksi ystävilleen (pois lukien liikelahjat). Suositeltavaa on, että tämän kosmeettisen omavalmisteen mukana ovat tiedot sen sisältämisestä ainesosista, koska se voi sisältää käyttäjälle sopimattomia ainesosia. Yleisesti harrastuksen kohteena oleva saippuan koti-valmistus ei saa aiheuttaa terveyshaittaa. Erityisesti lipeän käsittelyssä saippuan valmistuksen yhteydessä on tarpeen noudattaa erityistä varovaisuutta ja huolellisuutta. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 2014a, viitattu 15.10.2015.)

5 LUONNONKOSMETIIKAN JA LUONNOSTA SAATAVIEN RAAKA-AINEIDEN ERITYISPIIRTEITÄ LIITTYEN TUOTETURVALLISUUTEEN JA VALMISTUKSEEN

Luonnonaineita pidetään yleisesti suotuisina terveydelle, kunhan käytettävien aineiden mahdolliset vaarat tunnetaan ja ainetta osataan käyttää oikealla tavalla. Kosmetiikassa tietyt kasvit tai kasviyhdisteet voivat olla ihoa ärsyttäviä ja/tai aiheuttaa allergisia oireita. Mm. käyttäjän perussairaudet, ikä, lääkitykset tai elämäntilanne voivat yhdessä herkistävien kasvien tai niistä saatujen ainesosien kanssa aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia. Kasvien käytöstä kosmeettisissa tuotteissa on myös suotuisten vaikutusten ja kasvien perinteisen käytön lisäksi tunnistettava mahdolliset haittavaikutukset. Kosmeettisten valmisteiden käytön mahdolliset vaikutukset, negatiivisetkin, tulee ottaa huomioon myös käytettäessä niitä asiakkaille tehtävien hoitojen yhteydessä. Raaka-aineiden ja lopputuotteiden on oltava turvallisia käyttää ja niiden tulee olla lain vaatimien hyvien toimintatapojen mukaan valmistettu. (Partanen 2013, 17.)

Luonnon raaka-aineista ei aina ole saatavilla ns. toksikologista profiilia turvallisuusarviointia varten. Luonnon raaka-aineen kelpoisuus kosmeettisissa tuotteissa tulee aina arvioida, jos siitä ei ole aiemmin luotettavaa näyttöä. Kosmeettisissa valmisteissa mikrobiologisen laadun varmistaminen on tärkeää. Karkeasti yleistäen kosmetiikan mikrobiologinen laatu on paljon tiukempi kuin elintarvikkeilla. (Partanen 2013, 14-17.) Luonnonkosmetiikan valmistuksen yksi suurimmista haasteista on tuotteen puhtauden ja tasalaatuisuuden säilyttäminen, mikä vaatii valmistajalta pitkän ajan kuluessa syntyneitä tietotaitoa, seuranta ja laadun testausta.

5.1 Eteeriset öljyt

Aidossa luonnonkosmetiikassa eteeriset öljyt ovat yleinen ainesosa. Niitä käytetään pääasiallisesti tuotteiden hajusteina, mutta niitä käytetään myös säilövinä aineina antibakteeristen ja antioksidanttisten ominaisuuksiensa vuoksi. Lisäksi eteerisiä öljyjä käytetään kosmeettisissa valmisteissa aromaterapeuttisten vaikutuksien vuoksi ja mahdollisesti myös peittämään muiden ainesosien ominaisuutta. 100 prosenttiset eteeriset öljyt ovat vahvoja ja osa potentiaalisesti vaarallisia aineita, mutta niiden asianmukaisella käytöllä riskit ovat pienet. Eteeriset öljyt erotetaan aromaattisten kasvien eri osista (lehdet, kukat, hedelmät ja pihkat) mm. tislamalla tai mekaanisesti puristamalla. Niiden käyttö voi aiheuttaa satunnaista ärsytystä iholla tai mahdollisesti tuoksuylherkkyyttä, mutta

on hyvin epätodennäköistä, että ne aiheuttaisivat vakavia tai pysyviä vammoja oikein käytettynä. Yksi pääperiaate eteeristen öljyjen kosmeettisessa käytössä on, että niitä ei suositella koskaan käytettäväksi laimentamattomana iholle. Vaurioituneen tai tulehtuneen ihon kohdalla tulee noudattaa erityistä varovaisuutta, koska iho on herkempi paremman läpäisevyytensä vuoksi. Käyttäjärühmistä pienet lapset, vanhukset ja raskaana olevat ovat riskiryhmää, mikä tulee huomioida eteeristen öljyjen annostelussa ja pakkausteksteissä. Monia eteerisiä öljyjä ei suositella riskiryhmissä käytettäväksi ollenkaan. (National Association for Holistic Aromatherapy 2016, viitattu 14.4.2016; Nummela, 2011, 7.)

Eteerisen öljyn laatuun ja alkuperään kannattaa kiinnittää huomiota, sillä markkinoilta löytyy paljon epäpuhtaita öljyjä, jotka voivat sisältää paljon muutakin kuin puhdasta, aitoa 100 prosenttista yhdestä kasvilajista saatua öljyä. Eteeristen öljyjen laatuun vaikuttavat mm. käytetyn kasvin kasvuolosuhteet, maaperän olosuhteet, käsittely sadonkorjuun aikana sekä valmiin seoksen varastointiolosuhteet. Myös mahdolliset kasveihin käytetyt kasvinsuojeluaineet voivat jäädä eteeriseen öljyyn epätoivottuina ainesosina, ja moni luonnonkosmetiikan valmistaja suosii luonnonmukaisesti tuotettuja öljyjä. Laatutietoiset eteeristen öljyjen tuottajat korjaavat kasvisadon käsin, jotta arvokkaat kasvin osat eivät vahingoitu ja sadonkorjuu suoritetaan sellaisena aikana kun kasvin eteeristen öljyjen pitoisuus on suurin. (Nummela 2011, 22.)

Aidon eteerisen öljyn myyntipakkauksesta (kuvio 3) tulee löytyä vähintään öljyn nimen lisäksi käytetyn luonnonraaka-aineen tieteellinen nimi, alkuperämaa, valmistaja ja valmistajan yhteystiedot, mahdollisesti käyttöön liittyvät rajoitukset ja suositukset, parasta ennen –päivämäärä ja merkintä 100 % eteerinen öljy. Markkinoille saatettaessa kosmeettisia valmisteita tulee niissä käytetyistä eteerisistä öljyistä aina olla mukana käyttöturvallisuustiedote. Se esitetään kosmetiikan turvallisuusarvioitsijalle. Kosmeettiseen käyttöön soveltuvalla eteerisellä öljyllä ja sen valmistajalla tulee aina olla käyttöturvallisuustiedote jatkojalostajalle.

KUVIO 3. Eteeristen öljyjen myyntipakkauksia

Joidenkin eteeristen öljyjen on todettu olevan fototoksisia UV-valon vaikutuksesta. Niiden pitoisuus valmiissa tuotteessa on pidettävä turvallisella tasolla. Esimerkiksi osa eteerisistä sitrusöljyistä voi olla fototoksisia, riippuen mm. niiden valmistusmenetelmästä. Fototoksinen aine yhdessä UV-valon kanssa voi aiheuttaa mm. ihon punoitusta, palamista tai jopa aiheuttaa pigmenttimuutoksia ihoon. Mahdollinen sallittu pitoisuus fototoksiksiksi luokitelluissa öljyissä valmiissa tuotteessa selviää kosmetiikka-asetuksen liitteistä tai tavarantoimittajalta saatavasta käyttöturvallisuustiedotteesta. Fototoksisia öljyjä tai seoksia joissa niitä on, ei suositella käytettäväksi ennen UV-säteilylle altistumista. Etenkin, jos niiden pitoisuus ylittää sallitun rajan valmiissa kosmeettisessa tuotteessa. Eteeriset öljyt ovat myös herkästi syttyviä, joten niitä ei tule säilyttää paikoissa, jossa ne aiheuttavat syttymisriskin. Eteeriset öljyt tulee myös säilyttää lasten ja lemmikkien ulottumattomissa. (Partanen 2013, 14; National Association for Holistic Aromatherapy 2016, viitattu 14.4.2016.)

5.2 Allergeenit

Jotkin kosmetiikan ainesosat voivat aiheuttaa joillekin henkilöille yliherkkyyttä tai allergisen reaktion. Tällaiset reaktiot ovat kuitenkin suhteellisen harvinaisia verrattuna siihen kuinka paljon niitä käytetään ilman ongelmia. On kuitenkin olemassa ainesosia, joille tunnetusti herkistytään useam-

min kuin muille. Luonnonkosmetiikan kohdalla yleisimpiä allergian aiheuttajia ovat tietyt tuoksuaineet. Näitä tuoksuallergeeneja esiintyy niin synteettisesti valmistetuissa tuoksuaineissa kuin luonnonkosmetiikassa paljon käytetyissä eteerisissä öljyissä.

Yleisiksi kosketusallergeeneiksi nimetyt tuoksuallergeenit on merkittävä ainesosaluetteloon (esimerkki kuviossa 4) niiden INCI-nimillä itse tuoksuaineen INCI- nimen lisäksi, mikäli lainsäädännössä määrätyt pitoisuusrajat ylittyvät. Pitoisuusrajat ainesosan ilmoittamiselle ainesosaluettelossa on 0,001 %, kun kyseessä on iholle jätettävä tuote (esim. kosteusvoide, huulibalsami) ja 0,01 %, kun tuote on poishuuhdeltava (esim. shampoo tai suihkusaippua). Tällaisissa tapauksissa esimerkiksi sanan "parfyymi", "aroma" tai bergamottiöljyn INCI-nimi (*Citrus aurantium bergamia oil*) käyttäminen ei riitä, vaan mahdollinen allergeeni on myös ilmoitettava. (Teknokemian yhdistys ry. 2016d, viitattu 15.3.2016.)

Allergeenit listataan aina kosmetiikka-asetuksen III-liitteeseen (luettelo aineista, joita kosmeettiset valmisteet saavat sisältää vain määrätyin rajoituksin). Seuraavassa 26 yleisimmin kosketusallergiaa aiheuttavaa ainetta. Näistä 16 esiintyy hyvin yleisesti mm. luonnollisissa eteerisissä öljyissä ja ne on merkitty tähdellä (*) alla olevaan listaan:

*Amyl cinnamal, Benzyl alcohol**, *Cinnamyl alcohol**, *Citral**, *Eugenol**, *Hydroxycitronellal, Isoeugenol**, *Amylcinnamyl alcohol, Benzyl salicylate**, *Cinnamal**, *Coumarin**, *Geraniol**, *Hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde, Anisyl alcohol**, *Benzyl cinnamate**, *Farnesol**, *Butylphenyl methylpropional, Linalool**, *Benzyl benzoate**, *Citronellol**, *Hexyl cinnamal, Limonene**, *Methyl 2-octynoate, Alpha-Iso-methyl ionone, Evernia prunastri, Evernia furfuracea.* (Teknokemian yhdistys ry. 2016d, viitattu 15.3.2016.)

Tiedot tuoksuaineen mahdollisista allergeeneista löytyvät esimerkiksi valmistajan antamasta käyttöturvallisuustiedotteesta, joka on aina välttämätön, kun valmistaa tuotteita markkinoille. Tämä käyttöturvallisuustiedote täytyy toimittaa myös kosmetiikan turvallisuusarvioitsijalle.

KUVIO 4. Kosmetiikkatuotteen ainesosalista johon on merkitty yleisesti tunnetut allergeenit; Limonene, Linalool, Geraniol

5.3 Käyttöturvallisuustiedote

Kun ostetaan kosmetiikan raaka-aineita ulkopuoliselta toimittajalta, tulee huolehtia, että raaka-aineen laatu on tarpeeksi korkea kosmeettisiin valmisteisiin. Useimmiten kosmeettisten ainesosien toimittajilla on antaa raaka-aineista käyttöturvallisuustiedotteet, joista ilmenee mm. seuraavat asiat:

1. Raaka-aineen nimi ja mahdollinen tunnistenumero.
2. Raaka-aineen toimittaja/valmistaja ja yhteystiedot.
3. Mahdollisen vaaran yksilöinti.
4. Ainesosien koostumus (INCI-nimi, kemiallinen identiteetti, CAS-numero).
5. Ensiapuohjeet altistuessa (esim. joutuessa silmiin).
6. Toimintaohjeet onnettomuuden sattuessa.
7. Käsittely ja varastointiolosuhteet.
8. Altistumisen ehkäiseminen ja tarvittaessa suositellut henkilökohtaiset suojaimet ainetta käsiteltäessä.
9. Aineen fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet.
10. Stabiilius ja reaktiivisuus.
11. Toksikologiset tiedot.

12. Mahdolliset ympäristölle vaaraa aiheuttavat tekijät.
13. Aineen käsittely jätteeksi päätyessään.
14. Kuljetustiedot (tarvitseeko aine mahdollisesti tietyn lämpötilan kuljetuksessa tai muun erityiskäsittelyn).
15. Säätelystä koskevat tiedot (esim. jos kosmetiikka-asetuksen liitteissä huomautettavaa raaka-aineen käytöstä).
16. Vapaavalintainen tai joku muu oleellinen määrittelemätön tieto aineesta.
(Chemists corner 2016, viitattu 25.4.2016)

Käyttöturvallisuustiedotteet löytyvät yleisesti nimellä SDS (Safety Data Sheet) tai MSDS (Material Safety Data Sheet). Mukana liitteissä (LIITE 1) on luonnonkosmetiikassa hyvin yleisesti käytettävän ainesosan, eeterisen eukalyptusöljyn käyttöturvallisuustiedote. Se on julkisesti saatavana raaka-ainetoimittajan omilta sivuilta osoitteesta: http://www.tox2u.com/CNPN/msds_generator.php?msdsinfo=5060233382729 (Naturallythinking 2016, viitattu 25.4.2016.)

6 KOSMEETTISTEN AINESOSIEN TIETOKANTA (CosIng) JA AINESOSIEN NIMISTÖ

Kosmeettisten ainesosien tietokanta CosIng (Cosmetic Ingredient database) on tärkeä työkalu kosmetiikan valmistajalle. Se on Euroopan komission ylläpitämä tietokanta kosmetiikan ainesosista. Ohjelma on englanninkielinen, ja sen pääsivu löytyy osoitteesta: http://ec.europa.eu/growth/sectors/cosmetics/cosing/index_en.htm.

CosIng on ensisijaisesti tietolähde ammattilaisille, mutta täysin kuluttajienkin saatavilla oleva sähköinen palvelu kosmetiikan ainesosien tunnistamiseen, niiden kemiallisten ominaisuuksien tarkasteluun, käyttötarkoituksiin ja mahdollisten käyttörajoitusten tai kieltojen olemassaoloon. Tietokanta pitää sisällään kaikki kosmetiikkatuotteissa tunnetusti käytetyt raaka-aineet, mutta se sisältää myös kosmetiikassa kiellettyjä tai rajoitettuja ainesosia. Ohjelma saattaa alkuun olla monimutkainen käyttää, ja sen hakupalvelussa tulee aina käyttää tismalleen oikeaa ainesosan nimeä, jotta haku onnistuu. Vaihtoehtona voi käyttää nimen ensimmäisiä kirjaimia, jolloin kone antaa listan ainesosista, joissa lyhenne esiintyy.

Tietokantaa käytettäessä tulee tietää käyttämiensä ainesosien nimistö. Sillä voi tarkistaa ainesosan soveltuvuuden kosmetiikan raaka-aineena. Raaka-aineita hankittaessa on pakkaukseen merkitty raaka-aineen INCI-nimi tai muu tunniste. Tiedon haettavasta ainesosasta voi myös löytää muulla yleisesti tunnistetulla nimellä tai esimerkiksi #CAS- numerolla. Kasvien kohdalla yleensä tieto löytyy kasvin tieteellisellä nimellä.

Ainesosien nimistö

Kosmetiikan ainesosat tulee ilmoittaa aina kansainvälisillä kosmetiikan ainesosien INCI-nimillä (International Nomenclature of Cosmetic Ingredients). Tämä kansainvälinen nimikkeistö auttaa tunnistamaan tuotteessa käytetyt ainesosat missä tahansa Euroopassa. Jos INCI-nimeä ei ole, ainesosat ilmoitetaan ainesosan erityisellä tunnisteella tai yleisellä nimellä.

(Teknokemian yhdistys ry. 2015b, viitattu 26.11.2015.)

Kasvien kohdalla ilmoitetaan niiden kasvitieteellinen nimi. Moni valmistaja ilmoittaa sen lisäksi myös englanninkielisen nimen, koska moni suurempi valmistaja pyrkii tuotteillaan Euroopan lisäksi myös Yhdysvaltain markkina-alueelle. Esimerkiksi Amerikan ja Meksikon pohjoisilla alueilla kasvavasta vuohenpuksio-pensaan siemenistä saatava vahamainen öljy, tunnetummin jojobaöljy, on hyvin yleisesti käytetty ainesosa kosmetiikassa. Vuohenpuksion tieteellinen nimi on *Simmondsia chinensis*. INCI-nimissä usein myös määritellään, missä muodossa tai mitä osaa kasvista on käytetty. Esimerkiksi onko se muodossa jojoba-vaha, -uute, -öljy vai -jauhe. (*Simmondsia chinensis cera*, *S. chinensis extract*, *S.chinensis seed oil*, *S.chinensis seed powder*). (Stiens 2008, 14; Cosmeticsinfo.org, 2015, viitattu 30.11.2015.)

Ainesosan INCI-nimen voi selvittää monella tavalla. Hakusanoilla INCI + ainesosan yleisesti tunnettu nimi voi tuottaa tulosta internethaussa. Kasvien INCI- eli tieteellistä nimeä etsiessä kasvien tieteelliset nimistöt ovat oiva apu. Markkinoilla olevien tuotepakkauksien tutkiminen on myös yksi keino. Internetistä löytyy myös erittäin hyvä www.incihaku.fi sivusto, josta on suuri apu nimiä selvittäessä. Sivusto kertoo olevansa lajissaan laajin ja monipuolisin, ilmainen suomenkielinen kosmetiikan ainesosien hakemisto.

Incihaku.fi -ainesosatietokannan päälähde on Euroopan Unionin kosmetiikkadirektiivi (*kirjoittajan huomio; kosmetiikkadirektiivi on ennen nykyistä kosmetiikka-asetusta voimassa ollut lainsäädännön muoto*) ja siihen liittyvät asetukset, säädökset, liitteet, julkaisut ja Euroopan Unionin CosIng-tietokanta. Euroopan Unionin sivustolla (eur-lex.europa.eu ja ec.europa.eu) kerrotaan, että niillä julkaistujen tietojen uudelleenjulkaiseminen (joitain poikkeuksia lukuun ottamatta) on sallittua, kunhan lähde mainitaan. EU-lähteen tietoja on täydennetty muista lähteistä. Jokaisella tietosivulla on erikseen kerrottu kyseisellä sivulla käytetyt lähteet ja niihin viitataan ns. alaviite-tyyliin eli numeroin. (INCIHAKU 2016, viitattu 14.4.2016.)

Sivustosta löytyy tällä hetkellä yli 24 000 ainesosaa ja yli 2600 kosmetiikassa käytettävää kasvia. Sivuilla ei kuitenkaan ole tarkempia tietoja siitä, kuka sitä pitää yllä tai mikä organisaatio on sen takana. Sen vuoksi on syytä tarkistaa aina virallisesta CosIng-tietokannasta lopulliset tiedot. Tarkka käyttöohje CosIng-tietokannan käyttöön löytyy osoitteesta: http://ec.europa.eu/growth/tools-data-bases/cosing/layout/CosIng_Manual.pdf

Seuraavassa on kaksi yksinkertaista hakua CosIng-tietokannasta, joiden tarkoituksena on opastaa tietokannan käyttöön ja havainnollistaa, kuinka kosmetiikka-asetuksen liitteistä II-VI voi tarkastella mm. ainesosaan mahdollisesti liittyviä rajoituksia:

European Commission > Growth > Sectors > Cosmetics > CosIng

Single Market and Standards | Industry | Entrepreneurship and SMEs | Access to finance for SMEs | Sectors

Cosmetics

Legislation
Scientific and Technical Assessment
Cosmetic ingredient database
Inventory of ingredients
Cosmetic Product Notification Portal
Cosmetic products – specific topics
Ban on Animal Testing
Market Surveillance
International Cooperation

Cosmetics - links
News

Cosmetic ingredient database

CosIng is the European Commission database for information on cosmetic substances and ingredients contained in the:

- Cosmetics Regulation [Regulation \(EC\) No 1223/2009](#) of the European Parliament and of the Council;
- Cosmetics [Directive 76/768/EEC](#) (Cosmetics Directive), as amended;
- [Inventory of Cosmetic Ingredients](#) as amended by [Decision 2006/257/EC](#) establishing a common nomenclature of ingredients employed for labelling cosmetic products throughout the EU
- Opinions on cosmetic ingredients of the Scientific Committee for Consumer Safety ([List of SCCS opinions](#)).

CAS, ELINCS or EINECS numbers can be searched for in CosIng.

The database includes all data since the adoption of the Cosmetics Directive in 1976. Current data is listed as "active", while historical data is listed as "not active".

References to scientific opinions of the [Scientific Committee on Consumer Safety](#) are restricted to those published on the internet.

You can find more information about INCI-names in the [Personal Care Products Council website](#).

[Search in the CosIng database](#)

KUVIO 5. CosIng-tietokannan etusivu. (European Commission, 2016)

CosIng-tietokannan pääsivulle mentäessä on sivun alaosassa Search in the database – linkki (KUVIO 5), josta pääsee tekemään hakuja ainesosien nimillä.

CosIng

Search
Simple search
Advanced search
Reference data
Regulations/Directives
Annexes
Functions
Abbreviations
User manual

Cosmetics - links
News
Events
Contracts and grants
Public consultations
Publications

Simple Search

You can search for the name of a substance (displayed in small letters) as it is referred to in the Cosmetics Regulation/Directive or for the name of an INGREDIENT (displayed in CAPITAL LETTERS), listed in the Inventory for labelling purposes, or for the name of a FRAGRANCE also in the Inventory.

CosIng allows also users to search for relevant CAS and EC numbers.

The current data in the database can be found under the default status as "active", whereas historical data have the status "not active".

Version:

Name ⓘ or CAS/EC #:

Scope:

Status:

or go to the:

- [Advanced search](#)
- [Proposed updates for the Inventory](#)
- CosIng's [Reference Data](#) (Regulations, Directives, Annexes, Functions, Abbreviations)

KUVIO 6. Yksinkertaisen haun näkymä. (European Commission, 2016)

Nimi tai CAS/EC# -kohtaan merkitään raaka-aineen INCI- tai muu hyväksyttävä nimi tai tunniste. Hakea voi myös tarkemmalla haulilla (advanced search), jossa ainesosaa voi hakea vaikkapa käyttötarkoituksen mukaan tai kosmetiikka-asetuksen rajoitettujen aineiden listalta.

Esimerkkihaku 1: Haetaan yksinkertaisella haulilla Suomessakin luonnonvaraisena kasvavan siiankärsmön tietoja CosIng-kannasta. INCI-nimi tälle on kasvin tieteellinen nimi *Achillea millefolium*, joka kirjoitetaan Name, CAS/EC#-riville. (siiankärsmön löytää myös tässä tapauksessa sen yleisellä englanninkielisellä Yarrow –nimellä). Tuloksena on kuvio 7.

Search Results

Name or CAS/EC# = Version Scope Status

#	INCI Name/Substance Name	CAS No.	EC No.	Restriction/Annex/Ref #
1.	ACHILLEA MILLEFOLIUM EXTRACT	84082-83-7	282-030-6	
2.	ACHILLEA MILLEFOLIUM FLOWER EXTRACT	84082-83-7	282-030-6	
3.	ACHILLEA MILLEFOLIUM FLOWER WATER	84082-83-7	282-030-6	
4.	ACHILLEA MILLEFOLIUM FLOWER/ALTHAEA OFFICINALIS ROOT/CHAMOMILLA RECUTITA FLOWER/HYPERICUM PERFORATUM FLOWER/SALVIA OFFICINALIS LEAF/TUSSILAGO FARFARA LEAF EXTRACT	-	-	
5.	ACHILLEA MILLEFOLIUM FLOWER/CHAMOMILLA RECUTITA FLOWER/FOENICULUM VULGARE FRUIT/HUMULUS LUPULUS FLOWER/MELISSA OFFICINALIS LEAF/VISCUM ALBUM EXTRACT	-	-	
6.	ACHILLEA MILLEFOLIUM FLOWER/CHAMOMILLA RECUTITA FLOWER/FOENICULUM VULGARE FRUIT/HUMULUS LUPULUS FLOWER/MELISSA OFFICINALIS LEAF/VISCUM ALBUM FRUIT EXTRACT			
7.	ACHILLEA MILLEFOLIUM FLOWER/LEAF/STEM EXTRACT	84082-83-7	282-030-6	
8.	ACHILLEA MILLEFOLIUM OIL	8022-07-9 / 84082-83-7	- / 282-030-6	

Total: 13

KUVIO 7. Näkymä *Achillea millefolium* – haulilla. Tuloksissa esillä osa yleisesti käytetyistä siiankärsmön muodoista kosmetiikassa. (European Commission, 2016)

Hakutulokseen tuli siis esille mm. siiankärsmö-utos (extract), utos kukista (flower extract) tai siiankärsmöstä tehty eteerinen öljy (oil, kohta 8). Haussa näkyy myös usean kasvin seoksia, joissa

hakemamme siankärsämä esiintyy. Haussa näkyy myös ainesosan CAS tai EC numero. CAS-numero (Chemical Abstract Service) on yhdysvaltalainen kemikaalien tunnistenumerojärjestelmä, jolla pyritään helpottamaan kemikaalien ja yhdisteiden tunnistamista sekä tietokanta- ja internethakuja ilman monimutkaisia kemiallisia nimiä (Wikipedia 2016, viitattu 10.4.2016). Kuviossa 8 on oikealla reunassa Restriction/Annex/Ref # -kohta, johon tulee ilmoitus, jos ainesosan käytössä on esimerkiksi rajoituksia tai se on mahdollisesti kokonaan kielletty kosmetiikassa.

Valitaan kohta 1 ACHILLEA MILLEFOLIUM EXTRACT (KUVIO 7). Saamme kuviossa 8 olevan näkymän.

Single Market and Standards		Industry		Entrepreneurship and SMEs		Access to finance for SMEs		Sectors	
EC Regulation (v.2)									
Ingredient : ACHILLEA MILLEFOLIUM EXTRACT 									
INCI Name	ACHILLEA MILLEFOLIUM EXTRACT								
Description	Achillea Millefolium Extract is an extract of the leaves and flowers of the yarrow, Achillea millefolium L., Asteraceae								
INN Name									
Ph. Eur. Name									
CAS #	84082-83-7								
EC #	282-030-6								
Chemical/IUPAC Name									
Cosmetic Restriction									
Other Restriction(s)									
Functions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ANTIDANDRUFF ▪ CLEANSING ▪ MASKING ▪ REFRESHING ▪ SKIN CONDITIONING ▪ SOOTHING ▪ TONIC 								
SCCS opinions									
Identified INGREDIENTS or substances e.g.									

KUVIO 8. Tarkempi kuvaus kohteesta Achillea millefolium extract. Functions kohdassa näkyy mihin toimintoon kyseistä ainesosaa on tunnetusti kosmetiikassa käytetty. (European Commission, 2016)

Esimerkkihaku 2: Tehdään haku yksinkertaisella haulla tunnetusti myrkyllisestä kasvista nimeltä ukonhattu, *Aconitum napellus*.

Search Results

Name or CAS/EC = Version Scope Status

#	INCI Name/Substance Name	CAS No.	EC No.	Restriction/Annex/Ref #
1.	<u>Aconitine (principal alkaloid of <i>Aconitum napellus</i> L.) and its salts</u>	302-27-2	206-121-7	II/12
2.	<u>Aconitum napellus L. (leaves, roots and galenical preparations)</u>	84603-50-9	283-252-6	II/11

Total: 2

KUVIO 9. Tulos haulle Aconitum napellus. (European Commission, 2016)

Kuviosta 9 näemme, että esimerkiksi kohtaan 2. *Aconitum napellus* L. (leaves, roots and galenical preparations) on tullut Restriction/Annex/Ref3 –kohtaan merkintä II/11, se tarkoittaa että kyseisellä ainesosalla on jokin rajoitus, kieltö tai muu erityispiirre. Sivun vasemmassa laidassa on Annexes (liitteet)-kohta, jota painamalla siirrymme seuraavanlaiseen näkymään (*KUVIO 10*), josta näemme, että äsken näkemämme merkintä II tarkoittaa sitä, että hakemamme ainesosa on kiellettyjen aineiden listalla kosmetiikan osalta:

Regulation Annexes		Directive Annexes		EC Regulation (v.2)	
<h2>List of Regulation Annexes </h2>					
#	Description	Parts			
I	COSMETIC PRODUCT SAFETY REPORT	-			
II	LIST OF SUBSTANCES PROHIBITED IN COSMETIC PRODUCTS	-			
III	LIST OF SUBSTANCES WHICH COSMETIC PRODUCTS MUST NOT CONTAIN EXCEPT SUBJECT TO THE RESTRICTIONS LAID DOWN	-			
IV	LIST OF COLORANTS ALLOWED IN COSMETIC PRODUCTS	-			
V	LIST OF PRESERVATIVES ALLOWED IN COSMETIC PRODUCTS	-			
VI	LIST OF UV FILTERS ALLOWED IN COSMETIC PRODUCTS	-			
Article 15	Article 15	-			
					7 records

KUVIO 10. Kosmetiikka-asetuksen liitteet CosIng –tietokannassa. (European Commission, 2016)

Valitsemalla kohdan II List of substances prohibited in cosmetic products pääsemme seuraavaan näkymään (KUVIO 11), jossa kiellettyjen aineiden listalta löytyy etsimämme ukonhattu numerolla 11.

<h2>Annex II </h2>			
<h3>LIST OF SUBSTANCES PROHIBITED IN COSMETIC PRODUCTS</h3>			
			1 - 100 Total: 1379
Ref.	Substance identification		
	Chemical name / INN	CAS Number	EC Number
1	N-(5-Chlorobenzoxazol-2-yl)acetamide	35783-57-4	-
2	(2-Acetoxyethyl)trimethylammonium hydroxide (Acetylcholine) and its salts	51-84-3	200-128-9
3	Deanol aceglumate (INN)	3342-61-8	222-085-5
4	Spironolactone (INN)	52-01-7	200-133-6
5	[4-(4-Hydroxy-3-iodophenoxy)-3,5-diiodophenyl]acetic acid (Tiratricol (INN)) and its salts	51-24-1	200-086-1
6	Methotrexate (INN)	59-05-2	200-413-8
7	Aminocaproic acid (INN) and its salts	60-32-2	200-469-3
8	Cinchophen (INN), its salts, derivatives and salts of these derivatives	132-60-5 / 5949-18-8	205-067-1 / 227-710-5
9	Thyropropic acid (INN) and its salts	51-26-3	-
10	Trichloroacetic acid	76-03-9	200-927-2
11	Aconitum napellus L. (leaves, roots and galenical preparations)	84603-50-9	283-252-6
12	Aconitine (principal alkaloid of Aconitum napellus L.) and its salts	302-27-2	206-121-7
13	Adonis vernalis L. and its preparations	84649-73-0	283-458-6
14	Epinephrine (INN)	51-43-4	200-098-7

KUVIO 11. Lista kielletyistä aineista kosmeettisissa valmisteissa. (European Commission, 2016)

Kosmeettisten ainesosien tietokanta on tarpeellinen työkalu kosmetiikan ainesosien tunnistamiseen ja niiden mahdollisiin rajoituksiin tai kieltoihin kosmeettisissa valmisteissa. Tietyn raaka-aineen hakutuloksissa tietokanta saattaa näyttää pitkän listan siitä, missä muodossa ja mahdollisesti missä yhdisteissä haettu ainesosa esiintyy. Kuten esimerkiksi kuviossa 7 näkyy hakusanalla *Achillea millefolium* vain osa ainesosista/yhdisteistä, joissa kyseinen ainesosa esiintyy.

Vaikka tietokanta ei asettaisikaan haetulle ainesosalle minkäänlaisia rajoituksia tai kieltoja, se ei tarkoita sitä, että aine sellaisenaan sopii ilman lisätarkastelua kosmeettisiin valmisteisiin. Esimerkiksi tietokannan mukaan eteeriselle siankärsämööljylle (*Achillea Millefolium Oil is the essential oil obtained from the flowering herb of the Yarrow, Achillea millefolium L., Asteraceae*) ei ole asetettu tietokannan mukaan rajoituksia tai kieltoja. Eteerisiä öljyjä ei tulisi koskaan käyttää laimentamattomana iholle ja näihin vahvoin kasviuutoksiin usein jo liitetään käyttöön liittyviä varoituksia niiden käyttöturvallisuustiedotteessa ja tuotepakkauksessa. Näin ollen esimerkiksi eteeristen öljyjen käytöpitoisuutta kosmeettisissa valmisteissa tulee arvioida kokonaisvaltaisesti mm. niille suoritettavan turvallisuusarvioinnin yhteydessä. Siihen vaikuttaa mm. millainen tuote ja/tai millainen ainesosa on kyseessä.

7 KOSMETIIKAN MARKKINOINTI JA MARKKINOINTIVÄITTÄMÄT

Väittämien, joita kosmetiikan markkinoinnissa käytetään, on oltava totuudenmukaisia ja todennettavissa. Markkinoitavaan tuotteeseen ei saa yhdistää vaikutuksia tai ominaisuuksia, joita sillä ei ole. Markkinointiväittämällä ei saa kuluttajille antaa harhaanjohtavaa tietoa tuotteen turvallisuudesta. Jos tuote sisältää esimerkiksi tunnetusti allergisoivia ainesosia, ei sitä saa mainostaa allergisille soveltuvana tuotteena. Myös lääkkeelliset väittämät ovat kiellettyjä kosmetiikassa. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2014b, viitattu 15.3.2016.)

Kosmeettisen valmisteiden käyttötarkoitus ei saa olla esimerkiksi sairauksia tai sen oireita parantava, lievittävä tai ehkäisevä. Kosmeettista ihovoidetta ei voi esimerkiksi markkinoida ihosairauden hoitoon tai kynsilakkaa kynsisienen hoitoon. Mikäli valmisteiden käyttötarkoitus on lääkinnällinen, kyseessä ei ole enää kosmeettinen valmiste. Toiminnanharjoittajan vastuulla on selvittää, minkä lainsäädännön piiriin tuote kuuluu erikseen jokaisessa jäsenmaassa, jossa saattaa tuotteen markkinoille. (Sandberg 2015, sähköpostiviesti 4.11.2015.)

Kilpailu- ja kuluttajaviraston sekä Teknokemian yhdistyksen yhdessä laatimissa kosmetiikan mainonnan pelisäännöissä painotetaan, että kosmetiikan mainonnassa kokonaisvaikutelmaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kuluttajansuojalain markkinointisäännösten tarkoituksena on turvata se, että kuluttaja saa tuotteesta totuudenmukaisen kuvan. Mainosten tekstin ja kuvan luomaan kokonaisvaikutelmaan on siis kiinnitettävä erityistä huomiota. Mainoksia yleensä vilkaistaan pintapuolisesti, ja tällä pikaisella vilkaisulla tulisi selvittää millaisesta tuotteesta oikeasti on kyse ja tarjota ostopäätöksen kannalta olennaista tietoa. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2015, viitattu 1.4.2016.)

Harhaanjohtavaksi mainos voi muodostua esimerkiksi silloin, jos tuotteesta saatuja testituloksia esitellään näyttävästi, mutta testin kuvausta/toteuttamistapaa ei ole ilmoitettu kuluttajalle asianmukaisella tavalla. Testin luonne ja testiryhmän koko vaikuttavat olennaisesti testituloksen oikeellisuuteen. Mainonnassa kauppaallisella kehumisella ja tosiasiaväitteiden esittämisellä on selvä ero. Kun tuotteesta käytetään niinkin yleisiä ilmaisuja kuin hellivä, suojaava tai ihoa pehmittävä koostumus, on se kauppaallista kehumista eikä sitä tarvitse todistaa oikeaksi. Sen sijaan kun tuotteen väitetään silottavan rypyjä tai pidentävän ripsiä 60 %, kyseessä on tosiasiaväite ja se on voitava osoittaa todeksi. Tosiasiaväitteen kohdalla siis on ilmoitettava luotettava tutkimustulos ja on myös käytävä selville, millä metodeilla tutkimuksen tulos on saatu aikaiseksi. Jos tuotetta markkinoidaan

vaikkapa ympäristöystävälliseksi tai luomuksi, on se valmistavan yrityksen pystyttävä näyttämään toteen (Kuusinen 2011, viitattu 3.3.2015; Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2015, viitattu 1.4.2016.)

Erialaisten kosmeettisten tuotteiden kuluttajapakkausten etiketeissä ja muussa markkinointiviestinnässä kuvataan hyvin usein marjoja, kukkia tai muita luonnollista alkuperää olevia ainesosia. Käytetään muun muassa termejä "natural", sisältää 100 prosenttisia eteerisiä öljyjä tai kasviseerumeita. Tavallisen kuluttajan on vaikea varmistaa, että sisältääkö tuote oikeasti luonnosta peräisin olevia ainesosia 0,01 % vai 95 %, jos se on hämäävästi markkinakielessä esitetty. Tavanomaisen kosmetiikan pääainesosat voivat olla yhtä synteettisiä kuin ennenkin, mutta pienen määrän lisääminen yhtä tai useampaa kasvi- tai marjauutetta tekee tuotteesta ja sen tarinasta aivan uudenlaisen ja pahimmassa tapauksessa luo tuotteesta aivan virheellisen käsityksen. Se, että onko tuote tavanomaista kosmetiikkaa vai luonnonkosmetiikkaa, määräytyy tuotteen kokonaiskoostumuksesta, ei yksittäisestä ainesosasta.

Kosmetiikan markkinoinnissa on myös alettu käyttämään esimerkiksi paljon parabeeniton tai siliikoniton – tekstiä aineiden saaman negatiivisen julkisuuden myötä. Tämä voi olla siinä mielessä epämiellyttävä trendi, että tuotteessa voi silti olla monia kuluttajan kannalta epätoivottuja kemikaaleja, vaikka joidenkin ainesosasten puuttumista korostettaisiinkin. (Kuusinen 2011, viitattu 3.3.2015.)

Toimittaja/tuottaja/luonnonkosmetiikan suunnittelija ja suosittu kemikaalicoctail-blogin ylläpitäjä Noora Shingler (2014, viitattu 4.11.2015) kritisoi blogissaan Ei-markkinointia, joka voi johtaa harhaan: "Ei-markkinointi on niin muodikasta, että listaamalla mitä kaikkea tuote *ei* sisällä, voidaan lähes mikä tahansa saada kuulostamaan terveelliseltä, ekolta, reilulta tai muuten superilta". Hänen sanojensa mukaan alla esitettyssä kuviossa (*KUVIO 12*) ei syyllistytä varsinaisten harhaanjohtavien väittämien käyttöön, vaan tapauksessa pelataan voimakkaasti mielikuvilla, tehdään ns. viherpesua. Se ei ole laitonta, mutta se ei ole myöskään reilua ajatellen keskivertokuluttajaa, joka ei välttämättä osaa lukea tuotteen INCI-listaa. Tuotteen nimi on luonnollisuuteen viittaava, sanat "pure", "infused with organic green leaf tea", vihreän lehden kuva, "100% natural extract*" ja 0 % siliikoneja, parabeeneja ja väriaineita luovat perusshampoolle aika "vihreän" vaikutelman. Vaikka tuotteeseen onkin lisätty tätä vihreätä tee-uutetta, sen pitoisuus on ainesosalistan perusteella suhteellisen pieni. Silikonien, parabeenien ja väriaineiden puuttuminen tämän kaltaisista tuotteista ei ole mitenkään tavatonta.

KUVIO 12. Esimerkki niin sanotusta EI-markkinoinnista. Unileverin valmista sampoo joka on tavanomaista kosmetiikkaa. (Shingler 2014, viitattu 4.11.2015.)

Maailmanlaajuisten sääntöjen puute aiheuttaa sekaannuksia tavanomaisen kosmetiikan ja luonnonkosmetiikan välillä. Se saa monet kosmetiikan valmistajat käyttämään valitettavan usein tilannetta hyväkseen. Luonnonkosmetiikkana tai luonnonkosmetiikkamaisen vaikutelman antavia tuotteita mainostetaan luonnonkosmetiikkana, vaikka ne eivät täytä sen vaatimia kriteereitä. Kuluttajien lisääntynyt kiinnostus luonnonkosmetiikkaan vaikuttaa monella tavalla koko kosmetiikka-alalla ja termien väärinkäyttö aiheuttaa tietenkin sekaannuksia niin kuluttajien kuin kosmetiikan parissa työskentelevien ihmisten parissa. (Pro luonnonkosmetiikka ry. 2016c, viitattu 4.4.2016.)

Kosmeettista valmistetta voidaan myös markkinoida perinteiseen käyttöön nojaten. Usein näkee joko tuotepakkauksissa tai yritysten verkkosivuilla kosmeettisiksi luokiteltuja valmisteita, joiden markkinoinnissa käytetään esimerkiksi termejä "Käytetty kansanperinteessä haavojen, tulehtumien ja erilaisten iho-oireiden hoitoon" tai "Vanhankansan paljon käyttämä ensiapuvoide mm. märkiviin ja hitaasti paraneviin haavoihin, ihottumiin, ihon halkeamiin, känsiin ja rohtumiin". Vaikka kokemusperäiset havainnot osoittaisivat esimerkiksi kosmeettiseksi valmisteeksi luokitellun salvan tehokkaaksi haavanhoidossa, voi edellä mainittujen väittämien käyttö valmisteesta kyseenalaista, jos

sitä ei ole luokiteltu lääkkeeksi tai valmisteen tehoa haavanhoidossa ei ole tarpeeksi tutkittu. Väittämät voivat olla kuluttajaa harhaanjohtavia. Termit "kansanperinteessä käytetty" tai "vanhankansan käyttämä" voivat toisaalta olla lieventävä asiahaara esittäessä edellä mainittuja väittämiä.

Markkinointiviestinnässä käytetyillä sanoilla, termeillä ja kuvilla on paljon merkitystä tuotteen kokonaiskuvassa. Luonnonkosmetiikan kriteerejä noudattavien yhtenä pääperiaatteena on, että markkinointiviestinnän tulee olla oikeellista, eli kuluttajaa ei saa johtaa harhaan. Luonnonkasveja ja luonnon raaka-aineita kosmeettisissa valmisteissa hyödyntäville olisi hyvä koota yhteen paikkaan tiedot kasvien vaikutuksista kosmeettisissa valmisteissa sekä julkaista niiden ajankohtaisia tutkimustuloksia, joista voisi olla suuri apu luonnonkosmetiikkatuotteiden markkinoinnissa.

Lahtisen (2016) mukaan lähtökohta on, että lääkkeellisiä väittämiä ei saa kosmetiikasta esittää, eikä kosmetiikkana myytävää ihovoidetta saa markkinoida haavojen tai tulehtumien hoitoon. Luovallisia markkinointiväittämiä viranomaisen puolesta ei voi sanoa, eli asia jää yrityksen vastuulle. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tarvittaessa kuitenkin puuttuu lääkkeellisiin väittämiin kosmetiikassa. Ohessa linkki Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 4.8.2014 antamaan tiedotteeseen koskien kosmetiikan mainontaa ja sen harhaanjohtavuutta <http://www.tukes.fi/fi/Ajankohtaista/Tiedotteet/Kemikaalituotevalvonta/Kosmetiikan-mainonta-ei-saa-olla-harhaanjohtavaa/>

Kosmeettisten tuotteiden säännösten noudattamista markkinoinnin osalta valvoo Suomessa Tukes (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) sekä Tulli. Jos kosmeettisen valmisteen vastuuhenkilö on sijoittunut EU-alueen ulkopuolelle, tekee Tukes yhteistyötä kyseisen maan valvontaviranomaisen kanssa. Kosmetiikkamainonnan yleiskuvaa ja mahdollista harhaanjohtavuutta valvoo tämän lisäksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto. (Teknokemian yhdistys ry. 2016e, viitattu 1.4.2016.)

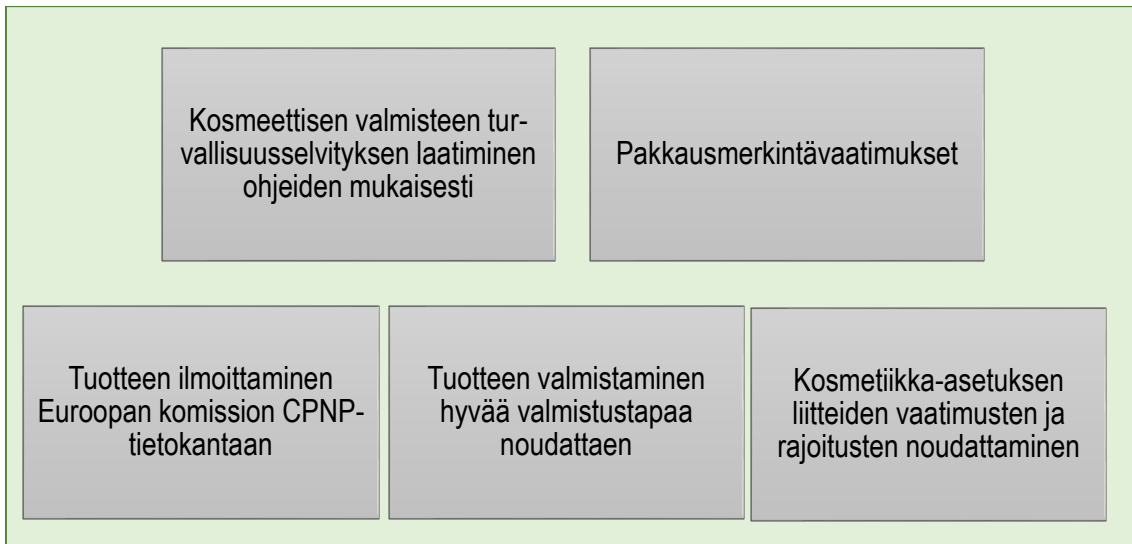
8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tavanomainen kosmetiikka pohjautuu synteettisiin ainesosiin, kun taas luonnonkosmetiikalle on ominaista luonnollista alkuperää olevien raaka-aineiden käyttö. Tuotteen kokonaiskoostumus määrää, luokitellaanko valmiste tavanomaiseen vai luonnonkosmetiikkaan, ei yksittäinen ainesosa.

Luonnonkosmetiikan pääperiaatteita on luonnollisten ja mahdollisimman vähän prosessoitujen raaka-aineiden käyttö. Aidon luonnonkosmetiikan kriteerit täyttävä tuote on myös mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittava vaihtoehto aina raaka-aineiden hankinnasta kuluttajapakkauksen hävittämiseen. Luonnonkosmetiikkaa sertifioidaan yleisesti. Sertifiointien avulla voidaan osoittaa kuluttajalle, että valmistaja on sitoutunut jonkin organisaation ylläpitämiin kriteereihin. Luonnonkosmetiikkaa voi olla ilman sertifiointejakin, mutta valmistajan on näin väittäessään pystyttävä todistamaan se kuluttajalle.

Kaikkea markkinoille asetettavaa kosmetiikkaa Euroopan Unionissa säätää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista, joka on Suomessa täytäntöön pantu lailla kosmeettisista valmisteista 2013/492. Kosmeettisten tuotteiden turvallisuutta markkinoilla Suomessa valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Tärkeintä kosmeettisia valmisteita saatettaessa markkinoille on, että se on tehty säädösten mukaan ja sitä tulee olla turvallista käyttää. (Kuviossa 13 esitetty tiivistetysti kosmetiikka-asetuksen tärkeimmät vaatimukset valmisteen vastuuhenkilölle.) Lainsäädännön näkökulmasta eroa ei ole luonnonkosmetiikan, tavanomaisen kosmetiikan tai minkäänlaisen muunkaan kosmetiikan välillä. Luonnonkosmetiikalle asetetut erityisvaatimukset edellisten lisäksi perustuvat pitkälti alan itsesääntelyyn.

Kosmeettisten valmisteiden valmistaja ja/tai jakelija on aina vastuuhenkilö tuotteen turvallisuuden suhteen. Vastuuhenkilön tehtävänä on taata, että valmisteet ovat asetuksen säännösten mukaisia ja hänen on ylläpidettävä tuotetietoja ja annettava tarvittaessa ne kosmetiikkaa valvovien viranomaisten saataville.

KUVIO 13. Tiivistetysti esitettyä kosmetiikka-asetuksen tärkeimmät vaatimukset, jotka lainsäädäntö asettaa kosmeettisen valmisteen vastuuhenkilölle, kun kosmeettisia valmisteita saatetaan markkinoille.

Luonnon raaka-aineiden käytöstä kosmeettisissa tuotteissa tai niihin pohjautuvien hyvinvointipalvelujen yhteydessä on myös suotuisten vaikutusten ja perinteisen käytön lisäksi valmistajan tunnistettava mahdolliset haittavaikutukset. Luonnon raaka-aineen kelpoisuus kosmeettisissa tuotteissa tulee aina arvioida, jos siitä ei ole aiemmin luotettavaa näyttöä.

Jotkin luonnonkosmetiikan sisältämät ainesosat voivat myös aiheuttaa mm. yliherkkyyksiä ja allergioita. Mahdollisia allergioiden aiheuttajia ovat mm. tuoksuaineina käytettävät eteeriset öljyt, joista osa voi aiheuttaa herkimmille ei-toivottuja vaikutuksia. Luonnon raaka-aineet saattavat sisältää mm. yleisesti tunnettuja allergeeneja, ja kosmetiikan valmistajan on huomioitava tämä saattaessaan kosmeettisia valmisteita markkinoille. Kosmeettisten valmisteiden ja niiden ainesosien soveltuvuudessa kuluttajalle voi olla paljon yksilökohtaisia eroja: mikä sopii toiselle, voi toiselle se aiheuttaa ei-toivotun reaktion. Tärkeintä on kuitenkin valmistaa tuote kosmetiikkaa säätevien lakien ja asetusten mukaan sekä saattaa kuluttajan tietoon esimerkiksi tunnettujen allergeenien olemassa olo tuotteessa, jotka tulee ilmoittaa kosmeettisen valmisteen tuotepakkauksen ainesosalistassa. Muita tärkeitä kuluttajille annettavia tietoja tuotepakkauksessa on mm. mahdolliset käyttöön liittyvät varoimenpiteet ja valmisteen sisältämät ainesosat. Kuluttajan kannalta on hyvä, että laki vaatii ainesosien ilmoittamisesta tuotepakkauksissa, jolloin kuluttaja saa hyödyllistä tietoa itselle sopivista tai sopimattomista ainesosista. Tämä nostaa tuoteturvallisuutta, mutta palvelee myös kosme-

tiikan käyttäjää, joka on kiinnostunut kosmeettisten valmisteiden sisältämistä ainesosista. Yksityiskohtaiset kosmeettisen valmisteen tuotepakkaukseen liitettävät tiedot määrittävät EU:n kosmetiikka-asetuksen pakkausmerkintävaatimuksissa.

Luonnon raaka-aineiden tuoteturvallisuuden kannalta puhtaus ja stabiilius ovat tärkeitä tekijöitä markkinoille asetettavalla kosmeettisella valmisteella. Luonnonkosmetiikan haasteena on ollut valmisteen stabiilius ja säilyvyys, koska luonnonkosmetiikan säilöntäaineissa ei ole käytettävissä esimerkiksi yhtä laajaa säilöntäaineiden valikoimaa kuin tavanomaisessa kosmetiikassa. Kosmeettisissa valmisteissa mikrobiologisen laadun varmistaminen on tärkeää. Karkeasti yleistäen kosmetiikan mikrobiologinen laatu on paljon tiukempi kuin elintarvikkeilla. Mm. pakkausteknisin keinoin voidaan pidentää kosmeettisen valmisteen säilyvyyttä käyttämällä esimerkiksi ilmattomia pumppupulloja tai tuubeja, jolloin kosmeettinen valmiste ei ole niin altis ulkoapäin tuleville epäpuhtauksille.

Kosmetiikan ainesosat tulee ilmoittaa aina kansainvälisillä kosmetiikan ainesosien INCI-nimillä (International Nomenclature of Cosmetic Ingredients). Tämä kansainvälinen nimikkeistö auttaa tunnistamaan tuotteessa käytetyt ainesosat missä tahansa Euroopassa. Jos INCI-nimeä ei ole, ainesosat ilmoitetaan ainesosan erityisellä tunnisteella tai yleisellä nimellä. INCI-nimet voivat olla vaikeaselkoisia ja joidenkin tunnistenimien taakse kätkeytyvät ainesosat voivat olla mahdottomia ymmärtää, jos ei ole alan ammattilainen. Luonnonkosmetiikan kriteerit täyttävän tuotteen tunnistaminen kuluttajalle voi olla haastavaa, jos luonnonkosmetiikan kriteerit täyttävällä tuotteella ei ole tunnettua luonnonkosmetiikan sertifiointia. Näin ollen kuluttajan ostopäätöstä helpottaa, jos tuotteen ainesosaluettelo avataan INCI-nimen lisäksi kuluttajan ymmärtämällään kielellä.

Yksi tärkeä työkalu kosmetiikan valmistajalle on kosmeettisten ainesosien tietokanta CosIng (Cosmetic Ingredient database). Se on Euroopan komission ylläpitämä tietokanta kosmetiikan ainesosista. Se on ensisijaisesti tietolähde ammattilaisille, mutta täysin kuluttajienkin saatavilla oleva sähköinen palvelu kosmetiikan ainesosien tunnistamiseen, niiden kemiallisten ominaisuuksien tarkasteluun, käyttötarkoituksiin ja mahdollisten käyttörajoitusten tai kieltojen olemassaoloon. Tietokanta pitää sisällään kaikki kosmetiikkatuotteissa tunnetusti käytetyt raaka-aineet, mutta se sisältää myös kosmetiikassa kiellettyjä tai rajoitettuja ainesosia. Tietokannasta haetaan ainesosan tietoja pääasiallisesti sen INCI-nimeä tai ainesosan erityistä tunnistetta käyttäen.

Kosmeettisten valmisteiden markkinointiin ja niistä esitettäviin väittämiin tulee kiinnittää huomiota. Markkinointiviestinnässä käytetyillä sanoilla, termeillä ja kuvilla on paljon merkitystä tuotteen

kokonaiskuvassa. Kosmeettinen valmiste voi olla hoitava, suojaava tai piristävä, mutta kosmeettiseksi valmisteeksi luokitellulla valmisteella ei saa esittää olevan mitään lääkkeenomaisia vaikutuksia, eli sen ei saa väittää parantavan sairauksia. Jos kosmeettisen valmisteen esimerkiksi väitetään olevan allergiaa aiheuttamaton, on kyseessä tosiasiaväite, ja valmistajan on osoitettava väite todeksi. Luonnonkosmetiikan kriteerejä noudattavien yhtenä pääperiaatteena on, että markkinointiviestinnän tulee olla oikeellista, eli kuluttajaa ei saa johtaa harhaan.

Suomessa luonnonkosmetiikkaa valmistavat yritykset ja ovat vielä suhteellisen pieniä ja olisi suotavaa, jos heidät saataisiin tekemään enemmän yhteistyötä. Kehitysehdotuksena näkisin kotimaisille luonnonkosmetiikan valmistajille ja luonnon raaka-aineita hyvinvointipalvelujen yhteydessä hyödyntäville toimijoille "Arktiset aromit"-tyyppisen organisaation, jonka perustamista on ehdoteltu myös alan pienyrittäjien toimesta Kämäräisen (2015, 39-40) tekemässä selvityksessä. Se voisi toimia verkkopalveluna, ja sinne voisi koota lainsäädännön koskien mm. valmistusta ja markkinointia. Verkkopalvelun kautta voisi saada asiantuntijoiden opastusta niin turvallisuusselvityksien tekemiseen kuin kosmetiikkavalmisteiden ilmoitusportaalin käytöstä. Tiedot kotimaisista luonnonkasveista ja muista kosmetiikassa käytettävistä raaka-aineista sekä niiden käyttötarkoituksista olisi hyvä myös koota tällaiseen palveluun, ja etenkin sellaiset tieteelliset tutkimukset luonnonraaka-aineiden osalta, joita voisi hyödyntää kosmetiikassa ja sen markkinoinnissa. Palvelusta voisi löytyä tietoa myös tavarantoimittajista ja alihankkijoista niin luonnon raaka-aineiden kuin pakkaustarvikkeidenkin osalta.

9 POHDINTA

Oma kiinnostukseni opinnäytetyön aiheeseen juontuu harrastuksesta ja ammatillisesta koulutuksestani. Luonnonvaratuottajan ammattitutkinnossa yksi tutkinnon osa oli *Luonnontuotteisiin perustuvien hyvinvointituotteiden valmistaminen*, jossa suunniteltiin tuotteita ja valmistettiin suhteellisen yksinkertaisia luonnontuotteisiin pohjautuvia "kosmeettisia valmisteita" aina huulivoiteista saippuun. Tutkinnon osassa käytiin läpi mm. tuotteiden pakkaamista, varastointia, hemmottelu- ja hyvinvointituokioiden suunnittelua. Lainsäädännön osuutta käytiin läpi hieman mm. pakkausmerkintöjen ja tuoteturvallisuuden osalta. Kiinnostukseni kohdentuu etenkin valmisteisiin, joissa hyödynnetään mm. kotimaisia luonnonkasveja ja puusta saatuja sivutuotteita. Vaikka koulutus antoi jo hyvän pohjan luonnontuotteiden hyödyntämiselle kosmetiikassa, tietoa ja taitoa ei kertynyt vielä tarpeeksi, vaan halusin selvittää mitä kaikkea tulee vielä oppia, jotta kosmeettiset valmisteet voi turvallisesti ja lainsäädäntöä noudattaen saattaa markkinoille.

Tuotannon alkuvaiheessa tulee jo reseptien suunnittelussa huomioida kosmetiikkalainsäädäntö esimerkiksi raaka-aineiden hankinnassa ja niiden soveltuvuudessa kosmetiikkaan. Ainesosien sallitut pitoisuudet lopputuotteessa ja niihin liittyvät mahdolliset muut rajoitteet tai säännökset vaativat aiheeseen perehtymistä ja oikeiden tietokantojen tutkimista. Alan harrastajien tai jo alalla olevien pienyrityksien keskuudessa moni kokee lainsäädännön hallinnan vaativaksi ja ehkä jopa liialliseksi kun kyseessä on luonnonkosmetiikka.

Jokaisen alalle aikovan ja tuotteita markkinoille saattavan tulee lukea kosmetiikkaa koskeva lainsäädäntö ja perehtyä sen liitteisiin, koska laki muuttuu, ainesosia tulee lisää, vanhoja ja huonoksi todettuja poistetaan ja käyttösuositukset voivat muuttua uusien tutkimustuloksien myötä. Kosmeettisten tuotteiden turvallisuutta markkinoilla Suomessa valvova Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on myös tärkeä tietolähde kosmetiikkaa valmistavalle. Kosmetiikkalainsäädäntö tuntuu aika raskaalle, vaikka sen olemassaololle on hyvät perusteet. Itse yllätyin säännöstelyn paljoudesta luonnonkosmetiikkaa markkinoille saatettaessa, mutta toisaalta, kun luonnonkosmetiikkaa koskee sama lainsäädäntö kuin tavanomaista kosmetiikkaa, täytyy samat velvoitteet täyttää.

Kosmetiikan käyttö on laajaa ja sitä markkinoidaan usein tavalla, joka saa kuluttajan haluamaan aina lisää tuotteita joita ei edes välttämättä tarvitse. Monet seikat voivat ohjata kuluttajaa kosmetiikan ylikuluttamiseen. Luonnon raaka-aineiden riittävyttä kosmetiikkakäyttöön kestäväällä tavalla voisi lisätä yleisen kuluttajakäyttämisen muutokset ekologisempaan suuntaan ja näin ollen vähentää ympäristön kemikaalikuormaa.

Hyvien valmistustapojen ja siihen sovellettavan ISO-standardin 22716:2007 kirjaimellinen noudattaminen voi tuntua pienimuotoiselle toimijalle hankalalta. Tuotantotilojen vaatimuksia voisi määrittää yhdessä toiminnan laajuuden kanssa se, millaisia kosmeettisia tuotteita valmistetaan. On eri asia valmistaa saippuaa tai kuivattujen yrttien seoksia kosmetiikkakäyttöön kuin vettä sisältävää voidetta, jonka mikrobiologisen laadun varmistaminen vaatii erityistä huolellisuutta. Näiden ns. "alhaisen riskitason" tuotteiden pienimuotoinen valmistus helpotetuilla säännöillä olisi tervetullut uudistus alalla toimivien pienyrittäjien keskuudessa.

Kehitysehdotuksena alan pientoimijoiden tarpeisiin olisi hyvä selvittää, vaatiiko pienimuotoinen alhaisen riskitason tuotteiden valmistus mm. erillisiä tuotantotiloja tai muuta tuotantotiloihin esitettyjä vaatimuksia siinä laajuudessa, mitä EU:n kosmetiikka-asetus velvoittaa. Voisiko tuotantotiloiksi riittää esimerkiksi elintarvikehuoneistoksi hyväksytyt tilat, jos muutoin noudattaa hyvää hygieniää ja tunnistaa tuotteen valmistukseen liittyvät riskit. Alhaisen riskitason tuotteilla tarkoitetaan mm. saippuaa, vedettömiä yksinkertaisia salvoja tai yrttiseoksia.

Itselleni epäselväksi jäi joitain asioita liittyen kosmeettisen valmisteen turvallisuusarviointiin. Esimerkiksi vaikuttaako ainesosan arviointiin, millaisessa kosmeettisessa valmistuksessa sitä käytetään? Jos kyseessä on yksinkertainen kuivattujen yrttien sekoitus, vedetön salva tai vettä sisältävä valmiste, onko raaka-aineiden profiilien selvitys erilainen riippuen tuotteen loppukoostuksesta? Tuleeko suoraan luonnosta saatavan raaka-aineen, esimerkiksi kuivatun yrtin olla jo "analysoitu", ennen kuin se päätyy varsinaiseen valmisteen turvallisuusarviointiin vai arvioidaanko luonnon raaka-aineen ominaisuudet pätevästi turvallisuusarvioitsijan toimesta valmisteen kokonaisarvioinnissa? Selventävää vastausta en toistaiseksi ole näihin kysymyksiin vielä saanut, vaikka asiaan olen yrittänyt saada tietoa Suomessa kosmetiikkaa valvovalta viranomaiselta.

Yhteistyön voimalla pystyisi alan haasteisiin vastaamaan paremmin. Aiemmin mainitun "Arktiset aromit" -tyyppisen organisaation lisäksi voisi esimerkiksi alaan erikoistuneiden toimijoiden

osuuskuntatoiminta tai muu vastaava yhteistoiminta viedä alaa eteenpäin. Suomen luonto on mahtava aarreaitta myös luonnonkosmetiikan valmistajille ja luonnon raaka-aineita palveluissaan hyödyntäville.

LÄHTEET

Beiersdorf. 2015. Nivea creme/ainesosat. Viitattu 28. 11. 2015,
<http://www.nivea.fi/products/NIVEA-Creme>

Chemists corner. 2016. SDS Guide for Cosmetic Chemists. Viitattu 25. 4. 2016,
<http://chemistscorner.com/sds-guide-for-cosmetic-chemists/>

Cosmeticsinfo.org. 2015. Simmondsia Chinensis (Jojoba) Seed Oil. Viitattu 30. 11. 2015,
<http://www.cosmeticsinfo.org/ingredient/simmondsia-chinensis-jojoba-seed-oil>

COSMOS standard AISBL. 2015. COSMOS-standard AISBL. Viitattu 27. 10. 2015,
<http://cosmos-standard.org/cosmos-standard-aisbl/>

Euroopan komissio. 2. 5. 2016. Euroopan Komission todennuspalvelu (ECAS). Viitattu 19. 5. 2016,
https://webgate.ec.europa.eu/cas/wayf?loginRequestId=ECAS_LR-448324-F2aBUwF7aZJ1Ag-Zwnadshlo3XB2tlvOGxzzgJx3FtmCsDwfyE5Q7rYxBzVX5JiURqVD3WI4gJrog9otzwri04zV-PHs-IUMVSYXCK5xEleYtGPG-LMnKb4F36lg1XQv0dJikO0dy6TgwNS3OiffJIFi1zRL&caller=%2Fcas%2Flogin

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 kosmeettisista valmisteista.

European Commission. 30. 10. 2015. Cosmetic product notification portal. Viitattu 2. 11. 2015,
http://ec.europa.eu/growth/sectors/cosmetics/cpn/index_en.htm

European Commission. 2016. Cosmetic ingredient database. Viitattu 10. 4. 2016,
http://ec.europa.eu/growth/sectors/cosmetics/cosing/index_en.htm

Fimea. 3. 4. 2014. Määritelmät. Viitattu 15. 10. 2015,
<http://www.fimea.fi/valvonta/luokittelu/maaritelmat>

FI-NATURA. 2016. FI-NATURA. Viitattu 21. 4. 2016, <http://www.finatura.com/>

FLOW kosmetiikka. 2015. Usein kysyttyä. Viitattu 16. 11. 2015,
http://www.flowkosmetiikka.fi/epages/vilkas02.sf/fi_FI?ObjectPath=/Shops/20110413-11092-34237-1/Categories/Infot/Usein_kysyttya

Frantsilan Luomuyrttitila Ky. 2015. Luontoäidin huulivoide. Viitattu 16. 10. 2015,
<http://frantsila.com/tuotteet/luontoaidin-huulivoide/>

Gilbert, K. 2015. Luonnollista kauneutta (A green guide to natural beauty 35 step-by-step projects for homemade beauty). Suom. S.-A. Ahvonen, Werner Söderström Osakeyhtiö.

Hako, K (toim.). 28. 1. 2015. Kerro, kerro sovellus tämän purkin koostumus. Savon Sanomat, s. B 13.

Helsingin allergia- ja astmayhdistys ry. 10. 9. 2014. EU:n kosmetiikka-asetus asettaa raamit kosmetiikalle. Viitattu 30. 10. 2015, https://www.kosmetiikka-allergia.fi/prime_16.aspx

Helsingin allergia- ja astmayhdistys ry. 11. 8. 2015. Saitko ihottuman kosmetiikasta? Viitattu 30.10. 2015, <http://www.allergiahelsinki.fi/allergiaportaali/?x177814=186772>

Hyvinvoinnin tavaratalo Oy. 2015. Lavera hair pro volume shampoo. Viitattu 16. 10. 2015,
<https://www.hyvinvoinnin.fi/lavera-hair-pro-volume-shampoo>

INCIHAKU. 2016. Sivuston lähteet. Viitattu 14. 4. 2016,
<http://www.incihaku.fi/sivu/10/sivustonlahteet>

ISO. 2016. ISO 22716:2007 (en). Online browsing platform (OBP). Viitattu 22. 4. 2016, <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:22716:ed-1:v2:en>

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. 9. 12. 2015. Kuluttaja-asiamiehen linjaus/kosmetiikan mainonnan pelisäännöt. Viitattu 1. 4. 2016, <http://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/julkaisut/kuluttaja-asiamiehen-linjaukset/toimialakohtaiset/kosmetiikan-mainonnan-pelisaannot/>

Kinnunen, J.; Manninen, O. H.; & Peltola, R. 2014. Luonnontuotteet hyvinvointi - ja kosmetiikka-alalla. Raportteja 130. Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti. Viitattu 28. 9.2015, <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Raportteja130.pdf>

Kuusinen, M. (toim.) 4. 4. 2011. Luontoa riistetään meikkimarkkinoilla. Turun Sanomat. Viitattu 3. 3.2015, <http://www.ts.fi/teemat/kuluttaja/210153/Luontoa+riistetään+meikkimarkkinoilla>

Kämäräinen, J. 2014. No saako sitä väinönputkea käyttää vai ei? Luonnontuotealan yrittäjien haasteita. Raportteja 146. Luonnonkasvien kosmetiikkakäytön haasteet pienyrittäjän näkökulmasta. Helsingin Yliopisto, Ruralia-instituutti. Viitattu 23. 11. 2015, <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Raportteja146.pdf>

Kämäräinen, J. 2015. Luonnonkasvien kosmetiikkakäytön haasteet pienyrittäjän näkökulmasta. Viitattu 23.11.2015, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/101297/Kamarainen_Jenni.pdf?sequence=1

Lahtinen, M. Kosmetiikan markkinoinnista. Ryhmäpäällikkö, Kemikaalien markkinavalvonta, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. sähköpostiviesti 20.4.2016.

Laki kosmeettisista valmisteista 492/2013

Leppälahti, M. 2015. Kasvit entisajan elämässä. Turku: Apatura.

Mellis. 2015. Mustikkainen hoitovoide -mahla&valkoturve. Viitattu 28. 11. 2015, <http://www.mellis.fi/silva-arctica/mustikkainen-hoitovoide-mahla-valkoturve/>

National Association for Holistic Aromatherapy. 2016. Exploring aromatherapy - safety information. Viitattu 14. 4. 2016, <https://www.naha.org/explore-aromatherapy/safety/>

NATRUE. 2015a. Who we are. Viitattu 14. 11. 2015, <http://www.natrue.org/who-we-are/>

NATRUE. 2015b. Natrue criteria. Viitattu 25. 11. 2015, <http://www.natrue.org/manufacturers/natrue-criteria/>

Naturallythinking. 2016. Eucalyptus essential oil. Viitattu 25. 4. 2016,
<http://www.naturallythinking.com/aromatherapy/essential-oils/eucalyptus-essential-oil.html>

Nummela, N. 2011. Eteeriset öljyt luonnonkosmetiikassa. Viitattu 28. 4. 2016,
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/36365/Nummela_Nina.pdf?sequence=1

Partanen, B. (toim.) 2013. Luonnosta kauneutta. Luonnontuotteiden hyödyntämiseen liittyvät osaamistarpeet kauneudenhoitoalalla, Raportteja 103. Helsingin Yliopisto, Ruralia-instituutti.
<http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Raportteja103.pdf>

Pro luonnonkosmetiikka ry. 2015a. Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus. Viitattu 5. 11. 2015
<http://www.luonnonkosmetiikka.fi/luonnonkosmetiikka/suomalainen-luonnonkosmetiikkaoh/>

Pro luonnonkosmetiikka ry. 2015b. Yhdistys ja jäsenet. Viitattu 14. 11. 2015,
<http://www.luonnonkosmetiikka.fi/yhdistys-ja-jasenet/>

Pro luonnonkosmetiikka ry. 2015c. Luonnonkosmetiikka sertifikaatit. Viitattu 25. 11. 2015,
osoitteesta <http://www.luonnonkosmetiikka.fi/sertifiointitahot/>

Pro luonnonkosmetiikka ry. 2016a. Mitä on sertifioitu luonnonkosmetiikka? Viitattu 5. 5. 2016,
<http://www.luonnonkosmetiikka.fi/luonnonkosmetiikka/luonnonkosmetiikan-maaritelma/>

Pro luonnonkosmetiikka ry. 2016b. Luonnonkosmetiikka. Viitattu 5. 5. 2016,
<http://www.luonnonkosmetiikka.fi/luonnonkosmetiikka/>

Pro luonnonkosmetiikka ry. 2016c. Luonnonkosmetiikan sääntely. Viitattu 4. 4. 2016,
<http://www.luonnonkosmetiikka.fi/luonnonkosmetiikka/luonnonkosmetiikan-saately/>

Ristioja, A. 2015. Luonnontuoteala / Toimialaraportti 1/2015. Lapin ELY-keskus. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 20. 11. 2015 ,
http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2401/Luonnontuoteala_1_2015.pdf

Sandberg, H. 2015. Kosmetiikan turvallisuusarvioinneista. Proviisori/Ylitarkastaja. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Sähköpostiviesti. 4.11.2015.

Shingler, N. 4. 11 2014. Unilever ja viherpesun ABC. Viitattu 4. 4. 2016,
<http://www.kemikaalcocktail.fi/2014/11/unilever-ja-viherpesun-abc/>

Sipponen, A. 2013. Pihkasalva, vanha mutta edelleen tehokas hoito kroonisiin haavoihin – laboratorio- ja kliininen tutkimus. Lääketieteellinen tiedekunta. Helsinki: Helsingin yliopisto. Viitattu 12.5.2016, https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/39074/sipponen_dissertation.pdf

Stiens, R. 2008. Totuus kosmetiikasta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry. 2016. Kosmetiikka. Hyvät tuotantotavat (GMP). Ohjeita hyvistä tuotantotavoista. Viitattu 22. 4. 2016,
<https://sales.sfs.fi/fin/index/tuotteet/SFS/CENISO/ID2/2/112155.html.stx>

Teknokemian yhdistys ry. 2015a. Turvallisuusarviointi. Viitattu 3. 11. 2015,
http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_turvallisuus_ja_lainsaadanto/turvallisuusarviointi/

Teknokemian yhdistys ry. 2015b. Kosmetiikan ainesosaluettelo - mitä se kertoo tuotteesta? Viitattu 26. 11. 2015,
http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_puheenaiheita/incilista_kuinka_sita_luetaan

Teknokemian yhdistys ry. 2016a. Miten luonnonkosmetiikka eroaa "tavallisesta" kosmetiikasta? Viitattu 3. 3. 2016,
http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_puheenaiheita/luonnonkosmetiikka/

Teknokemian yhdistys ry. 2016b. Eläinkoekiellot koskevat kaikkea Euroopassa myytävää kosmetiikkaa. Viitattu 12. 4. 2016,
http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_turvallisuus_ja_lainsaadanto/elainkokeeton_kosmetiikka/

Teknokemian yhdistys ry. 2016c. Kosmetiikan ainesoiien sääntely. Viitattu 26. 4. 2016, http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_turvallisuus_ja_lainsaadanto/kosmetiikan_aineosien_saantely/

Teknokemian yhdistys ry. 2016d. Allerginen kosmetiikalle. Viitattu 15. 3. 2016, http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_puheenaiheita/allergiat_ja_kosmetiikka/

Teknokemian yhdistys ry. 2016e. Kosmetiikan markkinoinnin valvonta Suomessa. Viitattu 1. 4. 2016

http://www.teknokemia.fi/fin/kosmetiikka/kosmetiikan_markkinointi/kosmetiikan_markkinoinnin_valvonta_suomessa/

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. 20. 10. 2014a. Kosmetiikka/Sovelletaanko omavalmisteisiin, esim. saippuaan kosmetiikkalainsäädäntöä? Viitattu 15. 10. 2015, <http://www.tukes.fi/fi/Palvelut/Usein-kysyttya-UUSI/Kosmetiikka/?id=>.

Turvallisuus- ja Kemikaalivirasto. 4. 8. 2014b. Kosmetiikan mainonta ei saa olla harhaanjohtavaa. Viitattu 15. 3. 2016, <http://tukes.fi/fi/Ajankohtaista/Tiedotteet/Kemikaalituotevalvonta/Kosmetiikan-mainonta-ei-saa-olla-harhaanjohtavaa/>

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. 26. 8. 2015a. Kosmetiikka -Mikä on kosmeettinen valmiste. Viitattu 5. 11. 2015, [http://www.tukes.fi/kosmetiikka#Mikä on kosmeettinen valmiste](http://www.tukes.fi/kosmetiikka#Mikä_on_kosmeettinen_valmiste)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. 25. 8. 2015b. Kosmetiikka - Onko kyse mahdollisesta rajanvetotuotteesta - Tuotteen luokittelu? Viitattu 3. 11. 2015 <http://www.tukes.fi/kosmetiikka#Rajanvetotuotteesta>

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. 26. 8. 2015c. Kosmetiikkaa koskeva lainsäädäntö. Viitattu 30. 10. 2015, [http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kemikaalit-biosidit-ja-kasvinsuojeluaineet/Teollisuus-ja-kuluttajakemikaalit/Kosmetiikka/#Kosmetiikkaa koskeva lainsäädäntö](http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kemikaalit-biosidit-ja-kasvinsuojeluaineet/Teollisuus-ja-kuluttajakemikaalit/Kosmetiikka/#Kosmetiikkaa_koskeva_lainsaadanto)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. 3. 3. 2015d. Ilmoitus kosmetiikan aiheuttamasta vakavasta ei-toivotusta vaikutuksesta. Viitattu 14. 11. 2015, <http://tukes.fi/fi/Toimialat/Kemikaalit-biosidit-ja-kasvinsuojeluaineet/Teollisuus-ja-kuluttajakemikaalit/Kosmetiikka/Ilmoitus-kosmetiikan-aiheuttamasta-vakavasta-ei-toivotusta-vaikutuksesta/?id=25324>

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. 26. 8. 2015e. Kosmetiikka. Viitattu 10. 4. 2016, <http://www.tukes.fi/kosmetiikka>

Wikipedia. 2016. CAS-numero. Viitattu 10. 4 2016, <https://fi.wikipedia.org/wiki/CAS-numero>

YLE Kuningaskuluttaja. 27. 11. 2014. Vastuullista vai vielä vastuullisempaa palmuöljyä? Viitattu 5.5.2016, <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/11/27/vastuullista-vai-viela-vastuullisempaa-palmuolja>

LIITE 1

Eucalyptus Globulus Essential Oil

Safety Data Sheet (SDS) dated 28/04/2016

Section 1: Identification of Product and Supplier

Product Name: Eucalyptus Globulus Essential Oil

Product Number: 5060233382729

Brand: Naturallythinking

Supplier: Naturallythinking, The Tramsheds, Coomber Way, Croydon, Surrey, CR0 4TQ

Contact Telephone: 020 8689 6489

Contact Email: support@naturallythinking.eu

Section 2: Hazards identification

CLASSIFICATION (EC 1272/2008) Human Health Asp. Tox. 1 - H304; Skin. Irrit. 2 - H315; Skin. Sens. 1 - H317

HAZARD STATEMENTS H226 Flammable liquid and vapour

H304 May be fatal if swallowed and enters airways/ H315 Causes skin irritation/ H317 May cause an allergic skin reaction/ H411: Toxic to aquatic life with long-lasting effects

Section 3: Composition and information on Ingredients

Inci: Eucalyptus globulus (Eucalyptus) Leaf Oil

Cas: 8000-48-4/84625-32-1

Einecs: 283-406-2

Section 4: First aid measures

Inhalation: Remove from exposure site to fresh air. Keep at rest. Obtain medical attention.

Eye contact: Rinse immediately with plenty of water for at least 15 minutes. Contact a doctor if symptoms persist.

Skin contact: Remove contaminated clothes. Wash thoroughly with soap & water, flush with plenty of water. If irritation persists, seek medical advice.

Ingestion: Rinse mouth out with water. Seek medical advice immediately.

Other: When assessing action take Risk & Safety Phrases into account (Section 15)

Section 5: Fire - Fighting measures

Extinguishing media: Use CO₂, Dry Powder or Foam type Extinguishers, spraying recommended: extinguishing media to base of flames. Do not use direct water jet on burning material.

Special measures: Avoid vapour inhalation. Keep away from sources of ignition. Do not smoke. Wear positive pressure self-contained breathing apparatus & protective clothing.

Extinguishing procedures: Closed containers may build up pressure when exposed to heat and should be cooled with water spray.

Section 6: Accidental release measures

Personal precautions: Avoid inhalation & direct contact with skin & eyes. Use individual protective equipment (safety glasses, waterproof-boots, suitable protective clothing) in case of major spillages.

Environment precautions: Keep away from drains, soils, surface & ground waters.

- Cleaning up methods
- Remove all potential ignition sources.
- Contain spilled material

Cover for spillages: with an inert or non-combustible inorganic absorbent material, sweep up and remove to an approved disposal container. Observe relevant local and national rules and regulations

Section 7: Handling and Storage

Precautions in handling: Apply good manufacturing practice & industrial hygiene practices, ensuring proper ventilation. Observe good personal hygiene, and do not eat, drink or smoke whilst handling.

Storage conditions: Store in tightly closed original container, in a cool, dry & ventilated area away from heat sources & protected from light. Keep air contact to a minimum.

Fire protection: Keep away from ignition sources & naked flames. Take precautions to avoid static discharges in working area.

Section 8: Exposure controls and personal protection

Respiratory protection: Avoid breathing product vapour. Apply local ventilation where possible.

Ventilation: Ensure good ventilation of working area. **Hand protection:** Avoid all skin contact.

Use chemically resistant gloves if required. **Eye protection:** Use safety glasses.

Work/Hygiene practices: Wash hands with soap & water after handling.

Section 9: Physical data and chemical properties

Colour: Colourless to pale yellow. Appearance: Mobile liquid Odour: Fresh, reminding of cineol
Flash Point (°C): 47 Specific Gravity @ 20°C: 0.905 – 0.925 Refractive Index @ 20°C: 1.457 –
1.470 Optical Rotation @ 20°C: 0 - +10

Section 10: Stability & Reactivity

Reactivity: It presents no significant reactivity hazards, by itself or in contact with water. Avoid contact with strong alkali, acid or oxidising agents.

Decomposition: Liable to cause smoke and acrid fumes during combustion; carbon monoxide, carbon dioxide and other non-identified organic compounds may be formed.

Section 11: Toxicological Information: Non toxic product if used in correct dosages – always dilute for skin or personal care. Skin patch testing is recommended for the final product

Section 12: Ecological information: Harmful to aquatic organisms; may cause long-term adverse effects in the aquatic environment.

Biodegradability: Data not available

Precautions: Prevent surface contamination of soil, ground & surface water.

Section 13: Disposal considerations

Residue for disposal: According to local regulations.

Waste packing: Observe local regulations.

Section 14: Transport information

Road (ADR/RID): No transport restrictions

Air (IATA): No transport restrictions

Sea (IMDG): No transport restrictions

CHIP: See section 15

Section 15: Regulatory information

Hazards: Harmful Symbols: Xn

Risk Phrases: R38 Irritating to skin / R43 May cause sensitisation by skin contact / R51/53 Toxic to aquatic organisms; may cause long-term adverse effects in the aquatic environment.

R65 Harmful: May cause lung damage if swallowed

Safety Phrases: S24 Avoid contact with skin / S62 If swallowed, do not induce vomiting, seek medical advice immediately and show the container or label.

Section 16: Other information

Cosmetics directive 7th amendment: Restrictions may apply. **A source of Limonene, listed as sensitiser. Check maximum usage levels for skincare**

To the best of our knowledge, the information contained in the sheet is correct. However, we cannot accept responsibility for any consequences from its use.

